PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 107 (1795) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, torek 8. maja 1951 Cena 15 lir

Prispevajte za Kulturni dom!

IZJAVE PREDSEDNIKA TRUMANA O AMERIŠKI POLITIKI:

Zunanjepolitična debata v ZDA odloča o vprašanju vojne in miru

Predsednik opozarja, da bi razširjenje vojne na Koreji pomenilo nevarnost nove svetovne vojne - Za Mac Arthurjem je pred preiskovalno komisijo senata pričal obrambni minister George Marshall, ki je poudaril nevarnost Mac Arthurjevih zahtev - Memorandum načelnikov glavnega stana od 12. januarja

WASHINGTON, 7. — Predsednik Truman je danes ponovno razložil glavne smernice ameriške zunanje politike in poudaril, da je njihov glavni cilj, da se prepreči izbruh atomske vojne.

Predsednik je opozoril Američane, naj ne smatrajo velike polemike, ki je nastala po odstavitvi generala Mac Arthurja kot «navadno politično ali volilno borbo». Dejal je, da ta polemika odloča o vojni in miru. Nova vojna pa bi bila atomska vojna, je rekel Truman, ter opozoril, da so leta 1949 Rusi izvedli prvo atomsko eksplozijo.

Najboljše obrambno sredstvo proti atomskemu bombardiranju, je dodal Truman, je, da preprečimo izbruh nove svetovne vojne in da dosežemo dejanski mir. Nato je navedel pot, o kateri meni, da je najboljša, da se mir ohrani: okrepitev OZN, omejitev vojne na Koreji in solidarnost ZDA z njihovimi zavezniki.

O OZN je Truman dejal, da je dosegla velik napredek v ustvarjanju kolektivne varnosti in opozoril one, ki kritizirajo Združene narode, da ne razumejo, da je najboljše upanje v mir v tem, da se združijo vsi narodi, ki delajo za mir in da okrepijo svojo moč, da bi se lahko uprli napadu.

O korejski vojni je Truman, ne da bi omenil kdaj koli Mac Arthurjevo ime, poudaril nujnost, da se spopad ne razširi. Dejal je, da je tudi glede Koreje treba postaviti vprašanje v svetovni okvir. Rekel je, da je napad na Koreji del kremeljske svetovne strategije in poudaril, da je odločno stališče OZN «ustavilo napredovanje komunističnega imperializma v Aziji». Dodal je, da je borba proti napadu na Daljnjem vzhodu obenem tudi borba proti napadu na Zahodu in potem da bodo kitajski voditelji morali vedno bolj spoznati, da se napad ne izplača, in da bodo morali odpovedati napadu in prenehati z boji, če hočejo mir.

Predsednik je poudaril, da razširjenje korejskega spopada ne bi zmanjšalo ameriških žrtev na Daljnem vzhodu, temveč bi njihovo število silno povečalo. Dejal je, da nihče ne bi bil zadovoljen kot Kremelj, če bi se ZDA zapletle v «totalno vojno» v Aziji in pustile Evropo nezavarovano.

Nekaj ur pred Trumanom je o politiki ZDA na Daljnem vzhodu govoril pred preiskovalno komisijo senata general Marshall, obrambni minister ZDA. Velik del Marshallovega govora ni bil objavljen, ker smatrajo številne njegove izjave za državno tajnost.

Marshall je poudaril, da uživajo ZDA podporo velike večine članov OZN v svojih naporih, da se korejski spopad omeji in da se ne spremeni v tretjo svetovno vojno. «Naši napori na Koreji so nam omogočili pridobiti na času, je dejal Marshall, in obenem pospešiti izgradnjo naše obrambe in obrambe naših zaveznikov pred grožnjami sovjetskega imperializma».

Mac Arthurjevo politiko je Marshall označil: «Mac Arthur bi hotel, da prevzamemo nase nevarnost ne le vojne s Kitajsko, temveč celo splošne vojne z ZSSR. Hotel bi, da bi to storili tudi za ceno izgube naših zaveznikov in razbitja koalicije svobodnih narodov, hotel bi to, pa čeprav bi Zahodna Evropa bila zaradi tega izpostavljena napadu milijonskih sovjetskih armad». Dejal je nato, da je bila ostavitev Mac Arthurja neizbežna, odkar je začel javno izražati ne le svoje nesoglasje, temveč svoje nasprotovanje zunanji in vojaški politiki ZDA.

Obrambni minister je nato priznal, da so načelniki glavnega stana 12. januarja delno pristali na zahteve generala Mac Arthurja, ki jim je pesimistično prikazal položaj na Koreji, da pa so svoje mnenje spremenili, ko sta se vrnila s Koreje načelnika glavnih stanov vojske in letalstva, ki sta poročala o dejanskem položaju. Zaradi tega svet za varnost ZDA nikoli ni v celoti odobril memoranduma načelnikov glavnega stana z dne 12. januarja. Marshall je nato navajal ta memorandum, ki mu pa je cenzura nekatere točke črtala, tako da ni bil ves izročen novinarjem. Kolikor je torej znano, je memorandum zahteval sledeče:

1. Stabilizacija položaja na Koreji, ali evakuacija na Japonsko, če bi prišlo do prisiljenega umika s Koreje;

Točke 2, 3. in 4 je cenzura vojnega ministrstva črtala;

5. Priprave na pomorsko blokado Kitajske, ki bi se naj izvedla, kakor hitro bi se položaj na Koreji stabiliziral, ali ko bi prišlo do evakuacije, vedno pa v skladu s takrat obstoječimi okoliščinami;

6. Ukinitev omejitve za izvidniške polete nad obalnimi pokrajinami Kitajske in nad Mandžurijo;

7. Ukiniti omejitve za uporabo kitajskih nacionalističnih sil, dobaviti tem silam vso potrebno opremo;

8. Nadaljevati z bombardiranjem vojaških ciljev na Koreji;

9. Vztrajati na tem, naj OZN obsodi Kitajsko kot napadalno deželo.

Skupno je memorandum obsegal 16 točk; njegova vrednost je zmanjšana z Marshallovo izjavo, da je bil sestavljen na podlagi Mac Arthurjevih poročil, ki so se kasneje izkazala netočna.

Po izjavah senatorjev je Marshall «dokaj učinkovito odgovoril» na številne točke, ki jih je postavil Mac Arthur, da pa se je mnogo skliceval na tajne dokumente in da je tudi več govoril o načrtih za bodočnost kot o preteklosti. Zaradi vsega tega je mogel biti objavljen le del Marshallovih izjav, ki so trajale približno tri ure.

Izvedelo se je tudi, da je Marshall poudarjal, da je Trumanova vlada odločena preprečiti Kitajski, da bi se polastila Formoze in da nasprotuje, da bi pekinška vlada bila sprejeta v OZN.

Sovjetski odgovor glede mir. pogodbe z Japonsko

MOSKVA, 7. — Sovjetski namestnik zunanjega ministra Bogomolov je danes izročil ameriškemu poslaniku v Moskvi Alanu Kirku noto, ki se nanaša na mirovno pogodbo z Japonsko.

V Moskvi so zvedeli, da vsebuje nota kritiko sovjetske vlade ameriškemu načrtu za mirovno pogodbo z Japonsko. V noti obtožuje sovjetska vlada ZDA, da kršijo potsdamske in jaltske dogovore ter dogovore v Kairu in da skušajo vsiliti enostransko mirovno pogodbo z Japonsko, od katere bodo edine imele korist.

Sovjetska vlada predlaga tudi, naj se svet zunanjih ministrov sestane v juniju ali juliju t. l., kakor določa potsdamski dogovor, da sestavi sporazumno z LR Kitajsko besedilo mirovne pogodbe. Pri teh pogajanjih naj bi sodelovale vse države, ki so bile v vojni proti Japonski. Sovjetska nota ima v celoti enajst strani.

Avstrijci še nimajo predsednika republike

Noben kandidat ni dobil potrebne absolutne večine - Socialist Koerner in demokristjan Gleissner bosta 27. maja nastopila v drugem turnusu volitev - Demokristjani so nazadovali, pridobili so socialisti in neonacisti

DUNAJ, 7. — Na včerajšnjih volitvah za predsednika avstrijske republike noben kandidat ni dobil absolutne večine, ki jo predpisuje zakon. Zaradi tega bosta oba nasprotnika, ki sta dobila največ glasov, to je demokristjan Gleissner in socialist Koerner, morala še enkrat pred volilce, ki bodo med njima izbrali onega, ki bo postal predsednik republike.

Napovedovanja so se uresničila: noben kandidat ni bil izvoljen pri prvih volitvah, Gleissner in Koerner sta se z minimalno razliko zvrstila na prvem in drugem mestu, tretji kandidat Breitner, ki ga podpirajo v glavnem neonacisti in Velenemci raznih struj, je dosegel 15 odst. glasov, torej znatno več kot neonacistični «neodvisni» na zadnjih parlamentarnih volitvah; Kominformistični kandidat Fiala je ostal približno pri glasovih, ki jih je KP Avstrije dobila pri zadnjih volitvah, oba čudaška kandidata, teolog Ude in «poklicna pacifistka» Hainisch pa sta se morala zaovoljiti z nekaj tisoč glasovi.

Po poročilu, ki ga je izdal notranji minister Helmer, bodo druge volitve, ki bodo odločale med Gleissnerjem in Koernerjem, 27. maja. Borba med njima bo zanimiva, ker so socialisti v primerjavi z zadnjimi volitvami pridobili 60 tisoč glasov, od teh 30 tisoč samo na Dunaju, demokristjani pa so jih izgubili preko 120 tisoč.

Dokončni (poluradni) rezultati so naslednji: Heinrich Gleissner (ljudska stranka) 1,725.659, Theodor Koerner (socialist) 1,682.728, Burghardt Breitner («neodvisen») 662.559, Gottlieb Fiala (KP Avstrije) 220.012, Johannes Ude (neodvisen) 5411, Ludovika Hainisch Marchet 2131.

Izid volitev na Spodnjem Saškem

HANNOVER, 7. — Včeraj so bile volitve za deželno zbornico Spodnje Saške. Dokončni izid volitev je sledeči: socialnodemokratska stranka 64 poslancev namesto 66 kakor v prejšnji zbornici; Zveza Spodnje Nemčije 35 (v prejšnji zbornici 52); liberalno-demokratska stranka 12; blok beguncev 21; socialistična stranka Rajha 16. Ostala poslanska mesta so dobile manjše stranke. Skupno število poslancev je 158.

Socialnodemokratski voditelj Schumacher je izjavil, da pomeni izid volitev velik poraz bonske vlade in strank, ki jo podpirajo. Pripomnil je, da je uspeh njegove stranke pripisati njegovi opoziciji proti Schumanovemu načrtu ter neuspehu socialne in gospodarske politike zvezne vlade.

V četrtek se bodo v Petersbergu začela pogajanja med Nemčijo in zahodnimi zavezniki o ukinitvi okupacijskega statuta. Zahodni zavezniki so pripravili nov načrt statuta, ki upošteva potrebo, da zavezniške čete ostanejo v Zahodni Nemčiji tudi po ukinitvi okupacijskega režima. Nemški zunanji minister pa je pripravil predloge, ki se nanašajo predvsem na stroške za vzdrževanje zavezniških čet in na zamenjavo treh visokih komisarjev s poslaniki.

Namestnik nemškega delegata v oblasti za Porurje dr. Potthoff je danes izjavil na tiskovni konferenci, da je zvezna vlada zaradi težkih pogojev za preskrbo goriva v Zahodni Nemčiji izjavila, da ne more kriti predčasnih potreb osmih držav, ki uvažajo nemški premog. Evropska gospodarska komisija, ki ima sedež v Ženevi, je pozvala bonnsko vlado, da bi delno krila celotni primanjkljaj premoga, ki se ceni na 6 milijonov in pol ton za drugo trimesečje t. l.

Jugoslavija - Italija 0-0

Jugoslovanski igralci so s svojo igro osvojili milansko občinstvo

Beara čisti medtem ko Horvat krije Cappella, ki ga je celo objel

ITALIJA: Casari; Silvestri, Cervato, Annovazzi, Giovannini, Tognon; Amadei (Cervellati), Boniperti, Cappello, Pandolfini, Burini (Amadei).

JUGOSLAVIJA: Beara; Stankovič, Čolič; Palfi, Horvat, Djajič; Rajkov, Mitič, Woelfl (Senčar), Bobek, Herceg.

(Od našega posebnega dopisnika)

MILAN, 7. — Včeraj sta se na stadionu San Siro srečali jugoslovanska in italijanska reprezentanca. Navzočih je bilo približno 50.000 gledalcev, na častni tribuni so bili med drugimi doktor Mladen Ivekovič, jugoslovanski veleposlanik v Rimu, generalni konzul v Milanu Karadjole Branko, jugoslovanski poslanik v Bernu Djermanovič, italijanski minister Vanoni, podtajnik predsedstva senata Andreotti in drugi predstavniki oblasti.

Poleg tega smo opazili nad dvesto italijanskih in tujih novinarjev ter preko petdeset kinooperaterjev in fotografov.

Točno ob 3.25 sta pritekli na igrišče reprezentanci obeh držav. Sprejelo jih je navdušeno ploskanje, ki se ni poleglo, dokler ni godba zaigrala prvih not jugoslovanske himne. Sodil je Lutz, stranska sodnika pa sta bila Guidi in Polli (vsi Švicarji).

Igrišče ni preveč dobro, Jugoslovani so namreč navajeni na mehkejše in pokrito z boljšo travo.

Kapetana ekip, Mitič in Annovazzi si izmenjata darila, sodnik vrže novec, Mitič je zmagal, izbral si je svojo polovico; začetni udarec imajo torej Italijani. Točno ob 15.30 je Lutz zažvižgal prvič na tej tekmi Cappello je podal desnemu sosedu in velika borba se je začela.

V deseti minuti je sodnik odredil enominutni molk v spomin tragično umrlih igralcev Torina pri letalski nesreči v bližini Supergi. Manifestacijo, ki je ta dan združila stadione vsega sveta, je v Milanu motilo nekaj brezvestnežev, ki so z neumestnimi vzkliki kalili počastitev svojih mrtvih, nenadomestljivih prvakov.

Italijani so nameravali zlomiti v prvih minutah odpor gostov. Začeli so zelo hitro, a kmalu so videli, da njih taktika ni bila realna; igra je tako že po destih minutah postala enakopravna. Sedaj bi mogoče bil ugoden psihološki trenutek za protiofenzivo. Tega jugoslovanski igralci niso videli jasno in igra je ohranila prejšnji značaj s kratkimi intervali prav do konca. Resnih šans za gole na tekmi ni bilo in gledalci tako niso prišli na svoj račun. V dirki za točkami sta moštvi napredovali vzporedno. Rezultat je po prikazani igri realen. Okoli tridesete minute so gostje postali nevarnejši. V 37. minuti je po lepi akciji Djajiča, Woelfla in Bobeka, Rajkov iz ugodne pozicije streljal v roke Casarija. V 39. je Herceg neovirano prodiral proti nasprotnikovemu golu, a brezuspešno. S tem smo našteli pravzaprav vse najrazburljivejše prilike pred italijanskimi vrati. Na drugi strani igrišča slika ni bila dosti drugačna. Ob koncu polčasa se je sodnikovemu pridružilo tudi žvižganje vsega občinstva.

V drugem polčasu je zasedel Woelflovo mesto Senčar, Amadei je prišel na levo krilo, na desno pa so postavili Cervellatija, edino italijansko pozitivno odkritje popoldneva. Že v 4. minuti je prvič pokazal svoje kvalitete; peljal je žogo proti golu, oster strel pa je dobro plasirani Beara sigurno ujel. Minuto zatem je Mitič streljal z 10 metrov, a preslabo, da bi ganil Cesarija. V 6 minuti Bobek prizemno strelja tik poleg desne prečke. V 7 minuti reši po akciji Senčar-Bobek-Rajkov, Giovannini v korner. Zatem se je žoga preselila na jugoslovansko polovico. Najprej Cappello, potem Pandolfini, zopet Cappello in še drugi so nekajkrat pošteno segreli Bearove roke. Jugoslovanski napad je v 20. minuti menjal postavo, Bobek je postal srednji napadalec Senčar pa zveza, nato celo krilo. V 25. minuti akcija Bobek-Mitič neha v rokah Cesarija. Minuto za minuto je potem igra do konca izgubljala na zanimivosti.

Ko je Lutz zaključil tekmo je obširni stadion napolnilo žvižganje. Namenjeno je bilo italijanskim igralcem od ljudi, ki se niso ustrašili dolge poti in peturnega čakanja na stojiščih, da bi videli zmago svojih benjaminov. Razočarani so dali duška svojim čustvom. Ko so se minuto zatem zbrali na centru gostje, se je razlega mogočno ploskanje. Stotisoč rok je dalo Jugoslovanom priznanje z ajair, tehnično lepo in duhovito igro.

Sodnik je bil dober, nekajkrat pa ni spoštoval pravila prednosti.

(Podrobnejši članek o tej tekmi objavljamo na 4. strani).

m. v.

Nadaljnja demokratizacija jugoslovanske zakonodaje

Po odobritvi novega zakonika se pripravljajo dopolnila in spremembe ostalih zakonov s področja kazenskega prava - 1097 oseb amnestiranih - Pavelič v Argentini - «Politika» o kampanji italijanskega tiska o «deportirancih» - Delegacija angleških rudarjev v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Jugoslovanska ljudska skupščina po odobritvi kazenskega zakonika, ki bo v kratkem stopil v veljavo, nadaljuje z delom za spremembe in dopolnila ostalih zakonov s področja kazenskega prava, da bi jih spravili v sklad z novim kazenskim zakonikom. Komisija, ki je pripravila predlog kazenskega zakonika, dela zdaj na spremembi in dopolnilih obstoječih zakonikov o prekrških in o izvršitvi kazni, v skladu z vsesiršo demokratizacijo javne uprave in zakonodaje.

Posebna komisija v Narodni skupščini izdeluje predlog novega finančnega zakonika, ki bo postavil jugoslovanski finančni sistem na nove temelje v skladu z obstoječim zakonom o upravi podjetij, ki določa, kot znano, da gospodarska podjetja upravljajo delavci.

Na predlog notranjega ministra je Prezidij ljudske skupščine spregledal nadaljevanje kazni 1097 osebam, ki so bile z administrativnimi ukrepi obsojene na družbeno koristno delo.

«Borba« piše danes, da se je izvedelo, da je veliki vojni zločinec Ante Pavelić, ki ga Jugoslavija že dolga leta zahteva, našel zatočišče v Argentini, kjer je celo sestavil nekako «vlado». «Borba» piše, da poroča o tem list «Hrvatska», ki ga v Argentini izdajajo fašistični emigranti. List dodaja, da je dejstvo, da lahko fašistični ustaški krvnik svobodno živi, izdaja časopis in celo sestavlja «vlade» v deželi, ki je članica OZN, milo rečeno čudno.

Beograjska «Politika» piše o kampanji italijanskega tiska o «italijanskih deportirancih v Jugoslaviji». List poudarja, da ta kampanja nikakor ni v skladu z besedami italijanskih uradnih predstavnikov, ki poskušajo prepričevati Jugoslavijo, da želijo živeti v dobrih odnošajih z jugoslovanskimi narodi. «V Jugoslaviji nihče ni slišal govoriti o italijanskih deportirancih», pravi «Politika» in dodaja, da je leta 1945, ko je jugoslovanska vojska osvobodila Trst in Julijsko krajino izpod fašizma, v okviru pravične borbe, ki jo je protifašistična koalicija vodila za osvoboditev Evrope izpod fašističnega in nacističnega jarma, gotovo večje število Italijanov zgubilo življenje.

«O deportirancih», dodaja «Politika» pa bi smeli govoriti samo mi Jugoslovani. V pretekli vojni ni bila Jugoslavija tista, ki je zasedla Italijo, temveč so italijanske fašistične horde divjale širom po Jugoslaviji, ubijale nedolžno prebivalstvo, požigale, streljale in deportirale jugoslovanske domoljube».

Končno komentira «Politika» cinični in provokatorski proglas ki ga je nedavno objavila iredentistična skupina «Društvo družin tržaških in goriških deportirancev v Jugoslaviji» in poudarja, da bi lahko prešteli na prste ene roke družine, ki ne bi mogle biti član podobnega društva, če bi v Jugoslaviji začeli organizirati združenje družin, katerih eden ali več članov so bili deportirani, ubiti, ali so kako drugače občutili divjanje italijanskih in drugih okupatorjev.

«Stvar je torej popolnoma jasna: v Italiji objokujejo žrtve, ki so padle, ker so poskušale zadušiti svobodo bližnjega naroda», zaključuje «Politika» in pravi, da se v to lahko spuščajo samo ljudje, ki se jim še vedno toži po Mussolinijevskih časih.

Skupina angleških rudarjev, ki je že približno 10 dni na obisku v Jugoslaviji, kjer je potovala po deželi ter obiskovala rudnike in industrijske naprave, je izjavila uredniku «Borbe», da je na njih napravila velik vtis pozornost, katere so v Jugoslaviji deležni delavci in delovni ljudje sploh. Rudarji so govorili o možnostih za sodelovanje med delavci in naprednimi ljudmi Jugoslavije in Anglije in poudarili, da bi bilo treba čimbolj podpirati sodelovanje delavcev iz vseh dežel. Angleški rudarji so povabili jugoslovanske rudarje, naj se udeležijo njihovih svečanosti, ki bodo 21. julija t. l. v Durbamu v Angliji.

Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije je dodelil več kot 2 milijona dinarjev za obnovo porušenih stanovanjskih gospodarskih poslopij v okolici Ljubljane. Ta vsota je bila dodeljena ob 10. obletnici OF onim kmečkim gospodarstvom, ki so med vojno utrpela materialno škodo.

R. R.

Teheranski odgovor na britansko noto

LONDON, 7. — V londonskih uradnih krogih javljajo, da bo zunanji minister Morrison jutri popoldne sprejel iranskega poslanika v Londonu. Sestanek je zahteval nocoj iranski predstavnik in domnevajo, da bo Morrison izročil odgovor teheranske vlade na britansko noto v zvezi z vprašanjem petroleja.

Mossadeq je danes sprejel britanskega poslanika Shepherda. Obveščeni krogi izjavljajo, da je Shepherd izročil Mossadequ novo noto, katere vsebina ni znana.

Včeraj je parlament z 99 glasovi proti enemu in dvema vzdržanima izglasoval zaupnico novi vladi. V senatu pa bodo glasovali o zaupnici 9. maja. V senatu je deljeno mnenje, ali so senatorji lahko člani vlade. V novi vladi so namreč trije senatorji.

Predstavnik zunanjega ministrstva je danes izjavil, da bodo vsebino iranskega odgovora na britanske note objavili 9. maja na tiskovni konferenci.

Med razpravo v parlamentu o zaupnici vladi je neki poslanec očital vladi, da ni vključila Bahreinskih otokov v načrt za nacionalizacijo petrolejske industrije. Kakor je znano, je za guvernerja na tem otoku šejk, ki uživa že več let skoraj neodvisen položaj od britanske uprave.

Kratke vesti

ALBUQUERQUE (Nova Mehika), 7. — V bližini Kirtlanda se je zrušil šestmotorni bombnik in eksplodiral. Pri tem je bilo 23 mrtvih in 2 ranjena.

LONDON, 7. — Zdi se, da so lokalizirali točko, kjer je 17. aprila izginila angleška podmornica «Affray» s 75 člani posadke. Danes popoldne je iz Portsmoutha odplulo devet pomorskih enot, da nadaljujejo iskanje.

PARIZ, 7. — V češkoslovaškem poslaništvu v Parizu izjavljajo, da se poslanik Hoffmeister, ki je bil odpoklican v Prago, ne bo več vrnil v Pariz. Izjavljajo, da je bil imenovan za profesorja risanja na praški obrtni šoli.

ATENE, 7. — Poslanska zbornica, ki se je imela zopet sestati 15. maja, se bo sestala šele konec junija. V tem času se bo sestala samo, da odobri proračun, ne da bi bila poklicana, da se izreče o svoji razpustitvi in tudi ne o načinu splošnih volitev. Populisti in socialisti so protestirali proti takemu postopanju.

KLJUB DE GASPERIJEVIM POZIVOM

Državni uslužbenci so začeli stavkati

Vlada je o stavki razpravljala na svoji včerajšnji seji - De Gasperi priznava, da so javni uslužbenci slabo plačani, pravi pa, da država že zdaj komaj vzdržuje ogromni državni aparat - Možnost zaostritve spora med vlado in njenimi uradniki

RIM, 7. — Danes ob polnoči se je začela po vsej Italiji stavka državnih uslužbencev. Stavkajo vsi javni uslužbenci razen srednješolskih profesorjev, ki so že pred časom začeli s stavkami v turnusu, in uslužbencev, katerih odsotnost od dela bi preveč prizadela prebivalstvo. Tako na primer ne stavkajo uslužbenci pošte, telefona in brzojava, železničarji pa bodo izvedli samo tri polurne stavke.

Državni uslužbenci so začeli stavkati, ker se vlada upira sprejeti njihove zahteve, ki so predvsem uvedba premične lestvice za družinske doklade, ki so jo pred kratkim dosegli industrijski delavci, in še nekatere mezdne zahteve, ki se tičejo funkcijske doklade in izravnalnih doklad.

Medtem ko so se vse sindikalne organizacije sporazumele za stavko, vlada vztraja pri tem stališču, prosi in odborom grozi z disciplinskim in drugitem tudi na svoji današnji seji, mi ukrepi. Vlada je govorila o vendar ni bilo mogoče izvedeti nobene podrobnosti, ker ministri po seji niso hoteli dajati nobenih izjav.

V vprašanju stavke državnih uslužbencev je posvetil dobršen del svojega predvolilnega govora v Benetkah sam predsednik vlade De Gasperi, ki je «zadnjič» rotil državne uradnike, naj se premislijo in ne stavkajo. Priznal je, da so ti uradniki slabo plačani, dejal pa je, da požre upravni aparat polovico državnih dohodkov in grozil, da bi vsako povišanje plač državnim uslužbencem pomenilo povišanje cen. Dejal je, naj uradniki potrpijo, kajti vlada «vodi daljnovidno politiko», katerih rezultatov da ni mogoče opaziti takoj.

Dejstvo, da so se državni uslužbenci strnjeno odločili za stavko kljub pozivom in celo grožnjam vlade, daje slutiti možnost nadaljnje zaostritve položaja. V političnih krogih z zanimanjem pričakujejo, kaj bo ukrenila vlada, ki je s tveganimi grozilnimi izjavami postavila svoj prestiž na kocko v upanju, da bo s tem stavko preprečila.

Angleški minister Shawcross o trgovinskih odnosih s Kitajsko

Ameriški predlog v odboru OZN za sankcije - Čete OZN prešle v napad na Koreji

LONDON, 7. — Danes zjutraj je bila pod predsedstvom Attleeja seja vlade. Popoldne pa je minister za trgovino sir Hartley Shawcross v spodnji zbornici govoril o trgovinskih odnosih s Kitajsko. Izjavil je med drugim, da je popolnoma prepovedan izvoz vsakega blaga strateške važnosti in vseh proizvodov, ki bi lahko služili Kitajski za vojne operacije. Prepoved izvoza na Kitajsko se nanaša na ves vojaški material. Prepovedan je tudi izvoz [illegible]ra, cinka in njihovih zlitin ter strojev in prevoznih sredstev. Izvoz številnega drugega blaga pa je omejen.

Shawcross je izjavil, da je znašal celotni britanski izvoz na Kitajsko v lanskem letu 3.600.000 funtov šterlingov, v prvem trimesečju t. l. pa 1.300.000 funtov šterlingov. V istem trimesečju pa je znašal kitajski izvoz v Veliko Britanijo 2,700.00 funtov šterlingov. Minister za trgovino je pripomnil, da britanska vlada ni popolnoma prepovedala izvoza na Kitajsko kakor ZDA in da Združeni narodi niso še sklenili nobenih gospodarskih sankcij proti Kitajski in zato ni Velika Britanija prepovedala trgovine s to državo. O izvozu iz Hong Konga na Kitajsko je minister izjavil, da je znašal v prvem trimesečju letos 3.000.000 funtov šterlingov v primeri z 91.000.000 v istem razdobju lanskega leta.

V debati, ki je sledila, je Churchill zahteval, naj preneha vsak izvoz kavčuka na Kitajsko. Shawcross je odgovoril, da vlada sedaj to vprašanje skrbno proučuje. Pripomnil je tudi, da se Velika Britanija sedaj posvetuje z drugimi zainteresiranimi kolonialnimi državami o omejitvi izvoza na Kitajsko. Predvidevajo, da se bo razprava k tem izjavam začela v četrtek zvečer. Nocoj so uradno javili, da bo voditelj novega ministrstva za surovine uradno odpotoval v ZDA, kjer bo ostal od 14. do 19. t. m.

Včeraj je zunanji minister Morrison govoril v Lewishamu. V svojem govoru je branil proračun, ki ga je predložil Gaitskell, in je izjavil, da vlada brezpogojno podpira ta proračun. Poudarjal je nato, da se mora Velika Britanija oborožiti, da se zavaruje proti nevarnosti napada. «Drugi vzrok biti močni», je izjavil Morrison», je ta, ker bi bil brez primerne sile naš položaj na raznih konferencah kočljiv. Moramo pa biti tudi močni da lahko avtoritativno govorimo ne samo tistim, ki so na drugi strani deljenega sveta, pač pa tudi našim prijateljem. Velika Britanija ima svetovno interese. Naš sloves in naš prospeh sta odvisna od tega, kako bomo zmožni reševati naše obveznosti».

NEW YORK, 7. — Ameriški delegat v odboru OZN za sankcije Ernest Gross je predlagal, naj izročijo v odobritev glavne skupščine resolucijo, ki vsebuje sledečih osem točk: 1. številne države so že sporočile, da so prekinile pošiljanje strateškega materiala Kitajski; 2. glavna skupščina bo priporočala državam članicam, naj prekinejo pošiljanje orožja, streliva, vojnega materiala, petroleja in materiala, ki se lahko uporabi za vojno proizvodnjo, na Kitajsko in Korejo; 3. glavna skupščina bo priporočala državam članicam, naj določijo, kateri njihov izvoz pride v poštev za prepoved in naj podvzamejo potrebne ukrepe, da bo prepoved izvoza učinkovita; 4. države članice bodo morale sodelovati pri izvajanju teh sankcij; 5. države članice bodo morale poročati komisiji za sankcije o podvzetih ukrepih; 6. komisija za sankcije bo proučila ta poročila in poročala glavni skupščini; 7. odbor za sankcije bo še dalje proučeval dodatne ukrepe proti LR Kitajski; 8. okrepitev politike OZN, da se napravi konec vojne in združi Koreja na miren način.

Francoski in angleški predstavnik sta izjavila, da bosta njuni vladi verjetno podprli ta ameriški predlog, o katerem bodo glasovali v ponedeljek.

Dopisnik agencije «France Presse» piše, da so čete OZN danes v zgodnjih urah prešle v napad. Na zahodnem področju so južnokorejske čete napredovale za 5 km severno od Seula. Popoldne pa so naletele na močan odpor nasprotnika. Na svojem desnem boku so južnokorejske čete odbile več nasprotnikovih napadov. Na desnem boku pa so naletele na močan odpor. Dalje pravi dopisnik, da se nasprotnik povsod umika proti severu. Na ostalih področjih zahodne fronte so čete OZN izvedle več izvidniških napadov. Polovico ozemlja, ki so ga morale čete OZN zapustiti med Seulom in 38. vzporednikom, so zopet zavzele. Poročilo osme armade javlja, da je neka zavezniška izvidnica prišla v Čunčon, ne da bi prišla v stik z nasprotnikom.

MADRID, 7. — V številnih tovarnah mesta Vittoria so danes delodajalci pozvali delavce, naj podpišejo izjavo, s katero priznavajo razveljavitev delovne pogodbe, ker so 4. in 5. maja stavkali v znak protesta proti draginji. Delavci so odklonili podpis izjave in so ponovno zapustili tovarne.

Gromiko nepopustljiv

PARIZ, 7. — Tudi 45. seja namestnikov zunanjih ministrov je bila brezplodna. Danes je predsedoval Parodi. Ameriški delegat Jessup je omenil tri zahodne predloge in je pripomnil, da je do sedaj edini Gromikov odgovor ponovitev sovjetskega predloga od 4. aprila. Jessup je zahteval od Gromika, naj poda izjavo, ali Sovjetska zveza želi sestanka štirih zunanjih ministrov. Gromiko pa je odgovoril, da nima nič pripomniti k temu, kar je že povedal o predlogih treh zahodnih delegacij.

Nato sta Davies in Parodi poudarila, da zahodne države ne morejo opustiti svojega stališča glede proučevanja sedanje višine oborožitve. Davies je poudaril, da je edina pot, ki vodi do uspeha, pot medsebojnih koncesij.

Po kratki prekinitvi je Gromiko izjavil, da zahodne koncesije niso prave koncesije pač pa mešetarjenje in da sovjetsko besedilo ne prejudicira sklepov ministrov. Nato je izjavil, da je sovjetski pristanek na načrt «A» odvisen od stališča treh zahodnih delegacij o sovjetskem predlogu za znižanje oborožitve. Jessup je nato izjavil, da v Gromikovih izjavah ni nič takega, ki bi bilo vredno novih pripomb. Zato je bila seja odložena na jutri.

V Washingtonu je danes predstavnik državnega departmana izjavil, da je sedaj odvisno od Rusov, da sporočijo, ali bo prišlo do konference zunanjih ministrov štirih velesil.

Francoska skupščina odobrila načrt volilne reforme

Zaupnica vladi - Skupščini poteče mandat 4. julija - Volitve bodo verjetno 17. junija - Zanikujejo vesti o odstopu Petscheja

PARIZ, 7. — Narodna skupščina je na današnji nočni seji s 332 glasovi proti 248 odobrila načrt volilne reforme, ki je podoben besedilu prvotnega načrta, ki ga je bila skupščina že odobrila in ki določa večinski sistem po departmanih z enkratnim glasovanjem in z vezanimi listami. Načrt postane s tem zakon.

Še prej je vlada pri glasovanju o predlogu poslanca Cota, naj se prej razpravlja o finančnih vprašanjih, dobila zaupnico s 352 glasovi proti 183. Prav tako je skupščina zavrnila predlog Duclosa, naj se dokončno glasovanje o volilnem zakonu odloži za 24 ur.

Danes se je sestal ministrski svet. Zvečer so uradno objavili, da načrt zakona, ki se nanaša na obnovitev narodne skupščine, in ki ga je sprejel današnji ministrski svet, določa, da bo oblast narodne skupščine potekla 31. maja peto leto njenega mandata, izvzemši oblast narodne skupščine, ki je bila izvoljena 10. novembra 1946 in ki poteče 4. julija 1951. Poročilo dodaja, da bodo ta načrt zakona takoj predložili narodni skupščini. Če ga bo ta sprejela, bodo volitve lahko določene za 17. junija.

V Parizu danes zanikujejo vesti, da namerava finančni minister Petsche odstopiti. Dodajajo pa, da je minister že kakih 10 dni bolan.

Minister za obrambo Jules Moch je včeraj izjavil, da bo Francija do konca leta 1951 pripravila deset divizij. Že sedaj imajo štiri divizije popolnoma opremljene in so v Nemčiji ali na mejah. V kratkem se jim bo pridružila peta divizija. Ostalih pet divizij bo pripravljenih 31. decembra in bodo lahko mobilizirane v treh dneh. Do konca leta 1952 bo imela Francija petnajst divizij, leta 1953 pa dvajset. Skupno bo dosegla trideset divizij.

Nad tisoč žrtev potresa v Salvadorju

SAN SALVADOR, 7. — Največji potres v zgodovini Salvadorja je včeraj uničil v vzhodnem delu dežele mesti Chinameca in Jucuapa.

Po poročilih poslaništva v Washingtonu je bilo samo v mestu Jucuapa, ki je bilo popolnoma uničeno, okoli 1000 žrtev. Tudi bližnje mesto Chinameca je bilo uničeno, ni pa še znano število žrtev.

Zahodne sile posredujejo v izraelsko-sirskem sporu

DAMASK, 7. — Sirijski zunanji minister in ministrski predsednik sta sinoči sprejela francoskega, britanskega in ameriškega poslanika v Damasku. Izjavljajo, da so trije poslaniki ponudili svoje posredovanje za prijateljsko rešitev sirsko — izraelskega spora. V Londonu izjavljajo, da so se zaradi obmejnih incidentov med Sirijo in Izraelom te dni angleška, francoska in ameriška vlada posvetovale. Angleški diplomatski predstavniki v Tel Avivu in Damasku so prejšnji teden posredovali pri obeh vladah in ju opozorili na nevarnost spora spričo sedanje mednarodne napetosti.

Sirijski ministrski predsednik pa je danes zjutraj sprejel tudi diplomatske predstavnike Turčije in vseh arabskih držav, ki so mu baje ponudili v imenu svojih vlad vso materialno in moralno pomoč.

Zelo zanimivo!

Celò «Messaggero» je priznal falzifikat naše parodije, ki ga je ves šovinistični italijanski tisk izrabil za novi val protijugoslovanske kampanje. Kljub temu pa je sam predsednik rimske vlade smatral v svojem nedeljskem beneškem volivnem govoru za potrebno namigniti nanj in s tem zadevo pogreti. Stvar postaja torej s tem zelò zanimiva in navaja na misel, da morda pri tržaškem «Giornale» falzifikata le niso napravili kar na svojo roko...

Zanimiva je tudi De Gasperijeva razlaga Montgomeryjevega obiska v Rimu in vsega, kar je ob tisti priložnosti povedal. Po zatrjevanju demokrščanskega leaderja naj bi Montgomeryjeva komanda obsegala tudi vse Tržaško ozemlje. Kaj naj si spričo tega mislimo o uradni izjavi AIS v Trstu, da angloameriške čete v coni A ne spadajo pod Eisenhowerjev in Montgomeryjev atlantski štab? Kolikor nam je doslej znano v Trstu in kar vedo vsi Tržačani, ki potujejo v Italijo, SO «confini orientali» republike Italije med Stivanom in Tržičem in ne na Mirni!

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Torek 8. maja
Mihael, Rudislav
Sonce vzide ob 4.44; zatone ob 19.19. Dolžina dneva 14.35. Luna vzide ob 5.31; zatone ob 22.22.
Jutri, sreda 9. maja
Gregor, Prvinica

Višek hinavščine

V naši četrtkovi številki smo se že na kratko bavili z lažnim pisanjem «Lavoratora» in «Ultime Notizie» v zvezi s proslavo 1. maja na stadionu pri Sv. Ivanu. Vse kaže, da kominformisti nikakor ne morejo požreti našega uspeha, še v svoji petkovi številki pogrevajo svoje laži. Napoti jim je namreč slika, ki jo je objavil naš list in in na kateri je seveda več kot «200 ljudi». Zato pravijo, da je bila ta slika posneta lani, češ ni videti na njej nobenega dežnika. S tem pa zopet tolčejo sami sebe, po zobeh saj so lani zapisali «Squallore e desolazione invece sono state le caratteristiche delle celebrazioni organizzate dai titini».

Res, žalostna usoda lažnikov. Dežnikov res na sliki ni videti, ker je bila posneta, v odmoru, ko ni deževalo, toda vsi ljudje stojijo, medtem ko so lani vsi sedeli, saj je bilo takrat krasno vreme. Pa pustimo to, saj se na njihovi lastni sliki v «Lavoratoru» pokazali, da so bile tribune tudi letos polne.

Kar se pa avtobusov tiče in prihoda ljudi iz okoliških vasi, naj se ti gospodje spomnijo, da so pred znano resolucijo vedno govorili o potrebi čim tesnejše povezave med mestom in deželo, med delavci in kmeti. Sedaj pa kaže, da so se navzeli miselnosti urednikov pri «Cittadelli», za katere naš kmet sploh ni človek marveč zival, ki nima med «kulturnimi» meščani kaj iskati. Sicer pa kaj bi pisali o avtobusih, saj smo jih videli med njihovim zborovanjem na Trgu Perugino tudi pred krožkom tovarne «Modiano» v Ul. Leo vsaj kakih šest. Vse to pa bi se dalo še požreti. Toda višek cinizma, je v tem, da v isti številki v polemiki z «Ultime Notizie» očitajo temu listu to, kar sami delajo. Med drugim pravijo, da je v Trstu nekaka železna zavesa med onimi, ki berejo nekoliko vse liste in onimi, ki se iz sovraštva ali nevednosti napajajo sama iz okuženih studencev pustolovskega tiska in nadaljujejo: «In glej, spričo poloma, ki so ga doživeli 1. maja, špekulirajo «Ultime Notizie» s to zaveso, s tem sovraštvom in nevednostjo ter poročajo o prvem maju tako, da najdemo v novinarskih kronikah redke primere takšnega hinavstva in podlosti.»

Le kako še ravno te besede prilegajo uprav njim samim, ki niso prav nič boljši od novinarjev pri «Ultime Notizie».

Državni in občinski uslužbenci danes v stavki za izboljšanje plač

Danes pomoči so stopili v protestno stavko vsi državni uslužbenci; stavke, ki bo trajala 24 ur, se bodo udeležili železniški uslužbenci, učitelji osnovnih šol in kot smo nazadnje izvedeli tudi uslužbenci javnih ustanov. Uslužbenci tržaških krajevnih ustanov so sklenili stopiti v 24 urno protestno stavko zato, da dokažejo svojo solidarnost z italijanskimi državnimi uslužbenci, ki tudi danes stavkajo ter da dosežejo izboljšanje svojih življenjskih in delovnih pogojev.

Današnje stavke se bodo udeležili vsi državni uslužbenci, z izjemo tistih, ki bodo zaradi važnosti svojega dela morali ostati na svojih delovnih mestih. Predvsem bodo pri tem upoštevani razni železniški uslužbenci, ki se bodo stavke udeležili v posameznih presledkih tako, da promet zaradi tega ne bo preveč trpel.

Že dolgo časa so predstavniki državnih uslužbencev vodili pogajanja z vlado, da bi sprejela njih upravičene zahteve, in sicer uveljavljenje premične lestvice ter posebne doklade vsem državnim uslužbencem; vsa ta pogajanja so ostala brezuspešna, ker je vlada zahteve državnih uslužbencev odbila. Medtem ko so se vodila omenjena pogajanja, je pa kategorija industrijskih delavcev dosegla, da so delodajalci pristali na uveljavljenje premične lestvice. Ta zmaga industrijskih delavcev je vzpodbudila državne uslužbence k še bolj odločni borbi za dosego te upravičene zahteve, ki je končno privedla do današnje stavke.

Včeraj opoldne so imeli svojo skupščino tudi uslužbenci krajevnih ustanov, ki so po proučitvi celotnega položaja sklenili stopiti tudi sami v protestno stavko ter s tem podpreti borbo državnih uslužbencev in prispevati k uresničenju vseh njihovih zahtev.

Enotni razredni sindikati, ki stoje vedno in povsod v prvi črti, kadar gre za obrambo pravic in interesov delavskega razreda, so tudi tokrat dokazali, svojo solidarnost z državnimi uslužbenci. Tako smo prejeli v objavo sledeče obvestilo:

Učitelji slovenskih šol, člani Zveze prosvetnih delavcev Enotnih razrednih sindikatov izražajo državnim uslužbencem v Trstu, ki se upravičeno borijo za izboljšanje svojega ekonomskega položaja, ob priliki današnje stavke svojo solidarnost.

Težek položaj delovne mladine

Če bi hoteli danes po šestih letih končane vojne ponovno dodobra proučiti položaj tržaške mladine, bi morali z žalostjo ugotoviti, da se ta, kljub neštetim obljubam in lepim besedam ni v ničemer izboljšal, oziroma da se je celo poslabšal.

Ogromno je število tržaških mladincev in mladink, ki so še brezposelni, še večje pa je število takih, ki se kljub temu, da trenutno niso brezposelni, niso mogli posvetiti poklicu, ki bi jih zanimal in veselil. Tržaški vajenci prejemajo mesečno komaj okrog 10.000 lir plače ter morajo v večini primerov izvrševati med delovnim časom razna opravila, ki nimajo z njihovim poklicem nobene zveze. Ni čuda, če po vajeniški dobi marsikdo ni sposoben za svoj poklic ter mu je zato še mnogo teže najti primerno zaposlitev.

Položaj mladih delavk ni v primeru s položajem delavcev nič boljši, kot ni boljši niti položaj tržaških študentov, ki morajo plačevati visoke davke in pristojbine, če hočejo nadaljevati študij. Kdor teh davkov ne more plačati, se pač lahko odpove študiju ter vstopi v vrsto vseh tistih mladincev, ki zaman čakajo, da bi našli sebi primerno zaposlitev.

Kaj naj bi še rekli o položaju naše kmečke mladine, ki mora dnevno trdo delati po deset, dvanajst in še več ur ter prejme za svoje delo komaj 400 ali 500 lir. Če bi hoteli k temu pristaviti še to, da se naša kmečka mladina zaman bori, da bi dobila kmetijske šole v svojem materinem jeziku, bi s tem v glavnih obrisih orisali njen sedanji položaj.

Zato pa je dolžnost mladine, da se združeno bori za izboljšanje svojega položaja in ne naseda onim «sindikalistom», ki jim mladina kakor vsi ostali delavci služijo le za dosego njihovih političnih ciljev.

V komisijo za cene tudi zastopnice žena!

Razburjenje zaradi nenadnega povišanja cen kruhu se med tržaškimi gospodinjami še vedno ni poleglo. Da so prav tržaške gospodinje tiste, ki se najbolj razburjajo, ni nič čudnega, saj morajo prav one reševati dnevno problem, kako potrošiti manj denarja, da jim bo zadostovala moževa plača. Toda razen njih se razburja še vse prebivalstvo, ki še vedno zaman čaka, da bi se končno oglasili tisti, ki so to povišanje cen povzročili in ki bi morali tudi obrazložiti, na podlagi česa je prišlo do tega nenadnega poviška cen.

Upravičena se nam zdi zato zahteva demokratičnih žena Tržaškega ozemlja, da bi morale biti članice komisije za določevanje cen tudi tržaške žene, ki najbolj poznajo gospodarske in življenjske razmere našega ozemlja in ki bi se lahko upravičeno uprle vsem poizkusom tistih, ki bi hoteli dvigati cene kar po mili volji. Potrebno bi bilo, da bi bile članice te komisije prav žene tržaških delavcev ali pa delavke same, ki vedo, koliko borbe je treba, preden se doseže le majhen povišek plače, ki ga potem takšen ukrep o povišanju cen kar čez noč uniči.

Ker se je podražila prav cena vrsti kruha, ki ga tržaške družine v večini kupujejo, bi bilo želeti, da bi se končno odgovorni činitelji zganili ter ukrenili vse potrebno, da bi se ta nepričakovani in nezaželeni povišek ponovno odpravil.

Lastniki oljčnih nasadov, pozor!

Iz Plavij in Mačkovelj nam javljajo, da se pojavlja na tamkajšnjih oljčnih drevesih v znatni meri nek škodljivec v obliki črviča, ki žre listno in cvetno brstje.

Naši kmetovalci imajo v Bregu in v Miljskih gričih še precejšen dohodek iz oljčnih nasadov, čeprav si ti nasadi še niso popolnoma opomogli od škode, ki so jo utrpeli v zadnjih hujših zimah in zlasti od nepozabnega mraza iz leta 1929. Zaradi tega je razumljiva njihova velika zaskrbljenost za njihov oljčni pridelek.

Na oljkah lahko povzročajo ogromno škodo razni škodljivci. Med temi se posebno odlikujeta «grizlica ali oljčni molj» in pa «oljčna mušica».

Grizlica se pojavlja na oljkah v prvem pokolenju že aprila in maja, dočim napada oljčna mušica le plodove, ki se stvorijo šele v drugi polovici junija. Iz teh dejstev moramo sklepati, da je škodljivec, ki so nam ga javili te dni, gosenica grizlica ali oljčni molj.

POPIS SKODLJIVCA GRIZLICE

Oljčni molj je prav majhen metuljček, ki meri z razprtimi perutmi le 11 do 15 mm in je komaj 5 mm dolg. Ima prednje peruti srebrno sive barve s črnimi pegami na krajih, zadnje pa sive barve z znatnimi dlačicami ali franzami.

Gosenica tega metuljčka je valjaste oblike in meri odrasla 7 do 8 mm. Široka je približno 1,5 mm. Barve je svetlozelene in ima podolž rdečkaste črte. Njena glava in zadek pa sta temne barve.

Ta gosenica napada v prvem, sedanjem pokolenju zlasti cvetne popje. Ko doraste se zabubi in se prelevi v opisanega metuljčka - molja. Samice tega drugega pokolenja, — ki se pojavlja kot metuljček v drugi polovici junija, — ležejo jajčka na mlad oljčni plod.

Gosenice drugega pokolenja se zajedo v plod, kjer izgrizejo njegovo jedro. Ko v plodu popolnoma dorastejo, ga opustijo in se zabubijo pod listi ali pa v zemlji.

Metuljčki tretjega pokolenja letajo konec septembra in v začetku oktobra. Samica odleže tedaj svoja jajčeca na oljčne liste, kjer delajo gosenice najprej svoje hodnike. Potem se spustijo z listov na zemljo, kjer prezimijo. Spomladi zapustijo te gosenice svoja zimska zaklonišča in napravljajo zopet hodnike - galerije v listih ter jih naposled tudi nagrizejo.

Največjo škodo delajo grizlice **prvega, t. j. sedanjega pokolenja v aprilu in maju**, ker grizejo cvetno popje, **ter drugo pokolenje**, ki se pojavlja **v drugi polovici junija** in razgrize jedra plodov. Napadeni cvetni popki ne razvijejo cveta in plodovi z razgrizenim jedrom odpadejo.

Škoda, ki jo more povzročiti oljčni molj, kadar se pojavi v znatnem številu, je lahko ogromna. Tako je n. pr. dognal strokovnjak Baranov, da je leta 1936 uničil ta škodljivec na otoku Bagu v Dalmaciji nič manj kot 95 odstotkov vseh plodov. Ker smo imeli letos zelo milo zimo, je upravičena zaskrbljenost, da se ta in drugi škodljivci pojavijo v velikem številu.

POBIJANJE OLJČNE GRIZLICE

Za pobijanje grizlice priporočajo imenovani in tudi drugi strokovnjaki škropljenje oljčnih dreves z vodno raztopino 5 do 10 odst. melase in 0,3 odst. apnenega ali pa svinčenega arzenata. Namesto arzenata, ki je hud strup tudi za ljudi in za domače živali, priporoča Baranov za nasade s spodaj rastočo vrtnino in drugo užitno kulturo 0,2 odst. piretrinskega ekstrakta ali pa 0,2 odst. surovega nikotina.

Prvo škropljenje proti grizlici je treba izvesti v naših krajih že aprila, drugo pa sredi maja in tretje sredi junija, kadar škropimo tudi že prvič proti oljčni mušici. Sedaj moramo zlasti močno poškropiti cvetno popje.

Umestno bi bilo, da bi se za te zadeve živo zanimalo tudi tukajšnje kmetijsko nadzorništvo oziroma fitopatološki urad, ki naj bi takoj priskočil na pomoč prizadetim kmetovalcem s potrebnim škropivom in z nasveti. Saj je gotovo tudi v splošno korist, da se obvaruje domač oljčni pridelek pred grozečim uničenjem.

SPOMINSKI DNEVI:

1945 brezpogojna kapitulacija Nemčije.

V Gabrovcu bo danes ob 20.30 uri v prostorih stare šole otvoritev razstave narodnoosvobodilne borbe. Razstava bo odprta od 17. do 21. ure vsaj do četrtka 10. t. m. Vabimo ljudstvo, da si razstavo v čim večjem številu ogleda.

Nato pa bo razstava v Saležu.

PLANINSKO DRUŠTVO

Planinsko društvo priredi 20. maja 1951 izlet na SLAVNIK in v jamo DIMNICO pri SLIVNEM.

Vpisovanje še danes na ZDTV v Ul. Machiavelli 13, II. od 17. do 19. ure.

Prispevajte za Kulturni dom

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

DANES 8. MAJA 1951 ob 20. uri gostovanje v KOPRU s Cankarjevo komedijo

Za narodov blagor

Gledališče Verdi

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za četrti koncert orkestra Tržaške filharmonije, ki ga bo dirigiral Rudolf Moralt in ki bo v četrtek 10. t. m. Sodelovala bo pianistka Lilian Caraian. Na sporedu glasbe Weberja, Mozarta, Buganellija in Beethovena.

PROSVETNA DRUŠTVA

Pevski zbor «Slavko Škamperle» Sv. Ivan. Vsi pevci in pevke so naprošeni, da pridejo danes gotovo in točno k pevski vaji. Obenem bomo sklepali o turneji. Naj nihče ne manjka, zadeva je nujna!

Zborovodja

SINDIKALNE VESTI

V četrtek 10. t. m. ob 18. uri bo na sedežu seja glavnega odbora Enotnega razrednega sindikata pekovskih delavcev. Danes ob 18. uri se sestane tajništvo.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. Giulia 144; Alla Minerva, Trg. S. Francesco 1; Ravasini, Trg della Libertà 6; Harabaglia, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA

Dvomljivi uspehi zavarovalnega zastopnika

Zavarovalna ustanova INA (Istituto Nazionale Assicurazioni) se je preteklo zimo znašla nenadno pred pravcato poplavo vestno izpolnjenih in podpisanih zavarovalnih polic, ki naj bi pričale o uspešnem delovanju njenega mladega akviziterja Roberta Pancianija. S svoje strani tudi zavarovalnica ni zanemarjala dogovora, sklenjenega z agilnim zastopnikom, in skrbno je gledala na to, da se mu je točno izplačevala pripadajoča provizija. Spričo njegovih rastočih uspehov v zavarovalnem poslovanju in nabiranju zavarovancev mu je ustregla uprava tudi takrat, ko je izrazil željo, da bi potoval z avtomobilom ter mu izplačala 222.000 lir za nakup primernega vozila.

Preštevilne zavarovalne pogodbe pa so pri nekaterih veščakih v tem poslu vendarle vzbudile pomisleke in čim so se nekoliko razprašali naokrog, so takoj ugotovili, da bo bržkone težko najti med živimi tega ali onega podpisnika zavarovalnih polic. In s tem je bila seveda tudi že zapečatena akviziterska kariera 22-letnega Pancianija.

Vodja zastopniškega oddelka dr. Renzo Bassani je 5. marca letos vložil proti Pancianiju ovadbo zaradi goljufivega delovanja ki je oškodovalo zavod za 793.000 lir, v kar je všteta tudi vsota, izdana za nakup avtomobila, ker je prišlo medtem na dan, da je nepošteni zastopnik registriral vozilo kot svojo last.

Pri zaslišanjih in tudi včeraj na razpravi se je obtoženec zagovarjal na dokaj zanimiv način. Zatrjeval je, da mu je bil 1 odst. provizije plačan vnaprej in da je bil torej nujno dolžnik zavodu, dokler niso bili zavarovalni dogovori zaključeni, kar bi mu prineslo pravico do druge polovice provizije, s katero bi kril primanjkljaj odnosno dolg nasproti zavodu. Zagovor se je kajpada izkazal dokaj jalov in tako je bil Panciani ob zaključku prisiljen zateči se k drugačnim izgovorom, češ da ga je v nepoštenost zavedla stiska in da je imel namen s povečanim prizadevanjem izravnati poneverjeno vsoto.

Sodišče ga je obsodilo na eno leto in 8 mesecev zapora ter na 9000 lir globe. Nadalje mora plačati 301.872 lir oškodovani stranki in 50.000 lir zastopniku civilne stranke.

Predsednik Zulmin, tožilec Burattini, zapisnikar Neri. Obtoženca je zagovarjal adv. Strudthoff, civ. stranko je zastopal adv. Coen.

Preprečen rop

V ponedeljek zjutraj okoli dveh ponoči, ko so bile ceste prazne, se je na svojem avtomobilu vozil iz Devina proti Trstu 42-letni Giordano Kalčič iz Ul. San Michele 26. Sredi poti na samotnem kraju je zagledal pred seboj moškega, ki je s kretnjami kazal, naj ustavi avto. Kalčič je avto ustavil, misleč, da neznanec potrebuje pomoči. Toda ko je izstopil, je neznanec potegnil iz žepa nož in zahteval denarnico. Kalčiča te grožnje niso ustrašile, temveč se mu je uprl. Lopov se je ustrašil in zbežal v bližnji gozdič. Preden se je umaknil, pa je jezno brcnil po vratih in karoseriji avtomobila ter tako Kalčiču povzročil približno 20 tisoč lir škode. Kalčič se je odpeljal domov in šele včeraj okoli 14. ure prijavil stvar policiji, ki je pričela preiskavo.

DELAVCI V TOVARNI GASLINI pokazali svojo razredno zrelost

Položaj v tovarni Gaslini še vedno ni rešen; lahko rečemo, da so mnogi izmed tamkaj zaposlenih delavcev pokazali svojo razredno zrelost ter svojo pripravljenost, braniti interese tamkaj zaposlenega delavstva.

Kot smo v našem časopisu že poročali, je vodstvo tovarne Gaslini že pred časom izdalo ukrep o odpustih z dela, ki naj bi prizadel okrog 100 tamkaj zaposlenih delavcev. Ker se je delavstvo z vso odločnostjo zoperstavilo temu ukrepu, so bili tudi odgovorni činitelji primorani zavzeti se za rešitev tega vprašanja. Čim je vodstvo tovarne videlo, da tudi vojaška uprava to vprašanje proučuje, je bilo pripravljeno izvedbo ukrepa za nekaj časa odložiti.

Nepričakovano pa je prišlo med predstavniki Enotnih sindikatov, Delavske zbornice in delodajalci do sporazuma, po katerem vodstvo preklicuje svoj ukrep o odpustih z dela pod pogojem, da se delovni urnik zmanjša od 28 na 25 ur tedensko. Omenjeni sindikalni predstavniki so ta sporazum tudi sprejeli in podpisali.

Toda zavedni in pošteni delavci, ki vidijo v takšnih sporazumih le sredstvo, s katerim lahko delodajalci na lažji način dosežejo uresničitev svojih načrtov, so ta sporazum, ki predvideva zmanjšanje delovnih ur, obsodili ter sklenili, da bodo nadaljevali z borbo, ki naj privede do pravične rešitve spornega vprašanja. Ti zavedni delavci ne bodo pristali na omenjeni sporazum niti za dobo, ki je bila v njem določena.

Prekop grobov

Tehnični urad tržaške občine obvešča, da bodo prekopani grobovi na tretjem polju občinskega pokopališča v Skednju, in sicer tretjo vrsto navadnih grobov, kjer so pokopani zemeljski ostanki umrlih od 3. januarja do 25. februarja 1940.

Vsi zainteresirani, ki bi imeli namen prenesti, ali ohraniti zemeljske ostanke, naj se obrnejo na administrativni urad tehničnega urada — oddelek za pokopališča v Ul. Teatro 5-III soba 43 najkasneje do 15. maja 1951.

Spominske plošče ali druge vrste spomenikov na navedenih grobovih bodo lahko prizadeti dvignili pri shrambi pokopališča z dovoljenjem, ki ga bo izdal navedeni urad všem, ki bodo dokazali z dokumenti svojo pravico do omenjenih spomenikov.

Od 16. maja 1951 dalje ne bo mogoč prenos zemeljskih ostankov niti prevzem spomenikov, ki bodo ostali na razpolago občini.

* * *

Kakor zgoraj navedeno bodo tudi na pokopališču v Barkovljah prekopali grobove na četrtem polju, in sicer četrto vrsto navadnih grobov, kjer so pokopani zemeljski ostanki umrlih od 14. januarja do 6. marca 1941.

Veljajo ista pravila in rok kot za pokopališče v Skednju.

URADNE OBJAVE

ODLOŽENA OBČINSKA SEJA

Občinska seja, ki je bila napovedana za danes ob 18. uri, je odložena na jutri 9. t. m. ter bo ob 18. uri z že napovedanim dnevnim redom.

ULICA PAGLIERICCI ZAPRTA ZA PROMET

Občina obvešča, da je Ul. Pagliericci zaprta za promet od št. 13 nove ceste (Ul. F. Severo) zaradi polaganja električnih kablov.

JAVNA LICITACIJA

Tržaška občina obvešča, da bo 17. t. m. javna licitacija za dodelitev dobave parnega kotla za centralno kurjavo.

Vsa nadaljnja pojasnila he dobe v sobi 203 (Ufficio Contratti).

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6. in 7. maja 1951 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 13 oseb, poroke pa so bile 4.

Civilne poroke: elektricist Ilario Bratos in gospodinja Ondina Ussai.

Cerkvene poroke: mehanik Adriano Zucca in gospodinja Silvana van Beckveld, uradnik Fulvio Tamanini in bolničarka Rosina Fragiacomo, agent CP Mario Francosin in šivilja Nada Mancin.

Umrli so: 51-letna Teresa Gizutto por. Avanzini, 85-letni Giovanni Maria Comar, 57-letna Antonija Abram por. Simini, 65-letna Evelina Ive, 78-letna Beatrice Guadagni vd. Cosmo, 79-letni Gregorio Priolo, 60-letni Guglielmo Furlan, 81-letna Erminia Crimoli no por. Valentini, 75-letna Amalia Zurlin por. Poiani, 81-letna Concetta Ventimiglia por. Palumbo, 29-letna Nilda Bontempo, 77-letna Lia Fontata vd. Zammattio, 76-letna Gisella Veraguth vd. Legat.

ADEX-IZLETI

27. MAJA IZLET V:

Dornberg Ilirsko Bistrico Labinj in Vipavo

Vpisovanje do 12. maja pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5-b, tel. 29-243.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Nagrade najboljšim kulturnim delavcem na Koprskem

Izvršilni odbor okrajnega ljudskega odbora v Kopru, je ob priliki praznovanja mednarodnega praznika delavcev priznal najboljšim prosvetnim delavcem prvomajske nagrade za uspešno in vzgojno kulturno delo. Nagrade so bile priznane tako slovenskim kot italijanskim kulturnim delavcem v šolstvu in prosveti.

Ko z največjim zadovoljstvom objavljamo imena tovarišev in tovarišic, ki so jim bile priznane nagrade in s tega mesta izražamo tudi naše priznanje, se jih spominjamo kot odločnih borcev, ki preganjajo temo zaostalosti, ki jo je bil v teh krajih zapustil fašizem. Naj še nadalje spremlja vse njihovo delo tista notranja zavest, ki daleč odtehta materialno priznanje, da s svojim delom posredujejo kulturo in prosveto ljudskim množicam, ki so bile oropane poznavanja kulturnih dobrin in lepot. Te lepote pomagajo dvigati prav z besedami ljudskega umetnika

*«A jaz sem bogat,
pomagaj mi dvigniti moje
duše zaklad».*

Za šolsko delo prejmejo nagrade:

Erna Česnik, prof. na učiteljišču v Portorožu 6000 din, Romanita Divo ravnateljica realne gimnazije v Piranu 4000 din, Pavla Sonc prof. slovenske gimnazije v Kopru 4000 din, Clotilde Armandi prof. humanistične gimnazije Koper 3500 din, Evgen Batič, upravitelj osemletke v Smarjah 3500 din, Bruno Benedetti, učitelj na osnovni šoli v Piranu 3500 din, Evelina Bussani učit. na italijanski osemletki Koper 3500 din, Vinicio Felluga učitelj na «aviamentu» v Izoli 3500 din, Ludovika Kalan učit. uprav. slovenske osnovne šole Piran 3500 din, Marija Micheli učit. na italijanski osnovni šoli v Kopru 3500 din, Vinko Rupnik, ravnatelj Gluhonemnice Portorož 3500 din, Alceste Steffanutti učiteljica na italijanski osemletki Izola 3500 din, Vlasta Koglot učiteljica na osnovni šoli Manžan 3000 din, Ljudmila Pevec prof. na slovenski nižji gimnaziji Portorož 3000 din.

Nagrajeni kulturni delavci, ki delujejo v okviru Podzveze SHPZ:

Stanislav Hiti in Vuka iz Portoroža za organizacijo in uspešno vodstvo baletne šole 5000 din, Matija Hrvatin iz Smarij za vztrajno vodstvo pevskega zbora 4000 din, Miroslav Čok za uspešno vodstvo prosvetnega društva pri Sv. Luciji 3500 din, Rudi Lampe učitelj za organizacijo in uspešno delovanje v lutkovnem gledališču v Dekanih 3500 din.

Nagrajeni kulturni delavci, ki delujejo v okviru Unione degli Italiani:

Dario Scher, za uspelo revijo in igro igralske družine italijanskega kulturnega krožka v Kopru 5000 din, Romeo Scher za dobre scenarije in delo za italijanski kulturni krožek v Kopru 4000 din, Nino Gorgesi, za marljivo delo v igralski družini italijanskega kulturnega krožka v Kopru 3000 din, Luigi Bevilacqua za organizacijo in vodstvo orkestra in zbora italijanskega kulturnega krožka v Piranu 3000 din, Marcello Michelini za uspešno vodstvo in igro igralske družine italijanskega kulturnega krožka v Piranu 3000 din.

Obvestili

Okrajni ljudski odbor, odsek za trgovino in odkup obvešča vse potrošnike, da je od 8. marca dalje pohištvo, spalnice in kuhinje, naj je to izdelano doma ali uvoženo, izključno v prosti prodaji. V zvezi s tem sporočamo, da se odslej ne bodo upoštevale nikake prošnje za pohištvo. Nakazila izdana pred zgoraj navedenim datumom ostanejo še v veljavi.

«Cement d.d. Koper» obvešča kmetijske zadruge, kmetovalce in vinogradnike, da ima na razpolago večjo količino živega apna in zidne opeke. Reflektanti za gornji material naj se čimprej javijo z naročilom pri upravi podjetja v Kopru.

Skupščina invalidov koprskega okraja

V nedeljo so se zbrali v dvorani koprskega gledališča «France Bevk» delegati vseh krajevnih odborov Zveze vojaških invalidov. Kot gost je bil navzoč poleg predstavnikov okrajnega komiteja, okrajne Zveze borcev in Rdečega križa tudi Rudolf Srimšek, sekretar Zveze vojaških invalidov Slovenije, ki je prinesel pozdrave vseh invalidov Slovenije invalidom Koprskega. Po pozdravih je tovariš Srimšek med drugim dejal:

«Invalidi Slovenije se dejansko udejstvujemo v tem, da pomagamo pri petletnem planu. Borimo se skupno z delovnimi ljudmi Jugoslavije, da se očuva mir v svetu in za izgradnjo socializma. Invalidi na tem ozemlju bodite močni glasniki naše skupne borbe in ne dovolite nikomur, da bi pridobitve te velike borbe kakorkoli zmanjševal. Naj bo vse vaše delo izraz medsebojne povezanosti z invalidi v svobodni domovini, za katero smo se skupno borili».

Po poročilih in debati je bil izvoljen novi odbor 17 članov. V sklepih, ki obsegajo 15 točk, je rečeno, da bodo invalidi Koprskega napravili v letošnjem letu 10.000 prostovoljnih ur za pomoč pri izvedbi plana in da bodo tekmovali z invalidi bujskega okraja.

Ob zaključku so sprejeli pozdravno brzojavko tovarišu Titu in še resolucije Centralnemu odboru Zveze vojaških invalidov v Beogradu in Ljubljani ter Centralnemu komiteju KPJ in KP STO.

Uspešno tekmovanje... sindikalnih podružnic

Sindikalne podružnice koprskega okraja so v tekmovanju na čast mednarodnega praznika prvega maja opravile 6000 prostovoljnih delovnih ur.

14 delavcev sindikalne podružnice «Vodovoda» v Kopru se je odlikovalo pri postavljanju vodovodne mreže za kmečko delovno zadrugo «Drugi oktober» iz Pobegov - Čežarjev. Postavili so 180 metrov vodovodnih cevi, kar bo zadružnikom v veliko olajšanje.

Člani sindikalne podružnice kopališča Sv. Nikolaj v Ankaranu so napravili 1967 prostovoljnih ur pri urejevanju kopališčnih prostorov, kabin, plaže in vrtov.

Delovni kolektiv sadnega podjetja «Fructus» v Kopru je presegel svoj proizvodni načrt za 12 odstotkov.

Člani sindikalne podružnice «Prerad» pri Sv. Luciji so z udarniškim delom popravljali cesto.

Na splošno so člani vseh sindikalnih podružnic precej pridobili tudi na kulturnem in ideološkem polju, s prostovoljnim delom pa so dali svoj prispevek za izpolnitev letošnjega gospodarskega plana.

Gledališče „France Bevk"

Obnovljeno gledališče v Kopru, ki je do sedaj nosilo ime «Adelaide Ristori» se bo po odločitvi upravnega sveta gledališča od sedaj naprej imenovalo gledališče «France Bevk».

Vsemu primorskemu ljudstvu je tov. France Bevk znan kot vztrajen borec za svobodo in znan tudi kot eden najbolj cenjenih pisateljev v Sloveniji.

Koper

Te dni so v Kopru odprli odprli Glasbeno šolo za vse Istrsko okrožje, v katero se je vpisalo 160 učencev. Na šoli bodo poučevali v slovenščini in italijanščini. Gojenci prvega letnika se bodo učili klavirja, violine, klarineta in solopetja.

Obnova kanalizacije počasi napreduje zaradi slabega vremena

V središču mesta pa tudi ponekod izven središča je zadnje čase zelo nerodno pešcem in seveda vozačem. Najslabše je pač ob deževnem vremenu, ko je po pločnikih blata kot po vaških poteh.

Meščani so skoraj slabe volje zaradi tega, toda jeziti se ne bi smeli, ker so ta dela, namreč kanalizacija, skrajno potrebna. Dosedanje naprave so zastarele in nezadostne za mesto, ki se širi in ima vedno večje potrebe in zahteve. Poleg kanalizacije in ureditve jam, greznic itd. je bilo potrebno tudi urediti razne potoke, ki se stekajo iz predmestja in z okoliških gričev pod mestnim cestnim tlakom v morje.

Po dolgem času se je tržaška občinska uprava vendar lotila tako potrebnega dela. Morda so k temu pripomogle tudi bližajoče se volitve. Bodi kakor koli, dejstvo je, da so začeli rovati in prekopavati po ulicah in trgih. Računajo, da bo za vsa dela potrebnih 50.000 delovnih dni, položili bodo 9 km večjih in 20 km manjših cevi. Lansko leto je ZVU dodelila v ta namen 200 milijonov lir kredita. Zdaj so v teku dela na Barjeri, Trgu Goldoni, Drevoredu XX. septembra in okolici.

To zelo ovira mestni promet, ker je pač središče mesta, zaradi deževnega vremena pa so se dela ponekod preveč zavlekla. Želimo vsekakor, da ob vrčitni ne bo tako, ker bi bilo še bolj neprijetno kot zdaj. Poleg kanalizacije, kakor smo že rekli, so v teku tudi dela za ureditev raznih potokov. V ta namen je bilo že dodeljenih 89 milijonov lir in so že uredili nekatere potoke v Barkovljah, pri Sv. Ivanu itd. Najtežje je pa pri Rižarni zaradi terenskih neprilik.

Pojasnilo

Včeraj se je na našem uredništvu zglasila sestra tragično preminulega Svara Josipa, ki so ga v petek našli mrtvega ob izlivu Osapskega potoka.

Sestra pokojnega je zanikala vesti, ki pravijo, da je pokojni spal po bunkerjih, se klatil okoli, bil zapuščen itd. in je izjavila, da je bil Svara Josip res brezposeln, a je živel pri njej in njenem možu Komar Karlu, ki sta zanj vsestransko skrbela.

Toliko v pojasnilo k našemu sobotnemu poročilu in v podkrepilo nedeljske notice.

Poleg našega lista so objavili v soboto podobno poročilo tudi drugi listi.

Hudo ranjen motociklist

V nedeljo okoli 21. ure je 37-letnega Massima Luchinija stanujočega v Ul. Vecchia dell'Istria 165, ki se je vozil na svojem motorju «DKW» v bližini tovarne Gaslini v Žavljah iz neznanih vzrokov zaneslo s ceste in vrglo v bližnji jarek. Neki privatni avto ga je odpeljal na njegovo prošnjo domov, čeprav bi ga zaradi hudih ran moral peljati v bolnico. Policija, ki je prišla na mesto, ni našla ranjenca in ga je začela iskati ter ga našla šele 12 ur kasneje v njegovi postelji s hudimi ranami na ramenih, na udih in raznih delih telesa.

Ranjenka izgubi še listnico

Žrtev prehitrega zaviranja avtobusa «N» je postala včeraj zjutraj okoli 8. ure 31-letna Lavra Leban por. Mellini iz Ul. E. De Amicis 17. Ko je hotela Mellinijeva izstopiti, je avtobus nenadno preostro zavrl, tako da se je žena zaletela z vso težo v neki železni del, pri čemer se je močno ranila po ustih in si pokvarila pet zob. Nato je šla po prvo pomoč k Rdečemu križu, kjer je opazila, da je izgubila listnico. Policija je šla takoj na lov za avtobusom in ga našla v garaži v Ul. Broletto, kjer je neki delavec našel listnico in jo izročil policiji.

Nezgodi na delu

Med delom na novi katinarski cesti je 28-letnemu Giordanu Palčiču iz Ul. Limitanea 2 priletel z višine precejšen kamen na glavo, in mu povzročil globoko rano, za kar se bo moral zdraviti približno 10 dni na drugem kirurškem oddelku.

Tudi 36-letni težak Andrej Urban s Proseka 118 se je moral zateči v bolnico, kjer bo ostal približno 30 dni. Urban je izjavil, da mu je pri delu na proseški postaji padlo na roko nekaj desk.

Z GORIŠKEGA

Seja pokrajinskega upravnega odbora

Na svoji zadnji seji je pokrajinski upravni odbor pod predsedstvom prefekta dr. Palamare sprejel in zavrnil številne sklepe.

Za občino Gorico so odobrili letni prispevek 30 tisoč lir podjetju ANAS za vzdrževalna dela državne ceste št. 56, ki gre od Ul. sv. Antona do Rdeče hiše.

Za občino Foljan so odobrili brili vzpostavitev poštnega urada ter prodajo občinskih zemljišč zasebnikom.

Z občino Sovodnje so odobrili pravilnik občinskih uslužbencev in nameščencev.

Za občino Foljen so odobrili nakup zemljišča za gradnjo nove ceste, ki bo peljala v Gradiško.

Za občino Romans so odobrili občinski proračun.

Za občino Gradež so odobrili gradnjo pokopališča v predelu Fossalon ter posojilo 4.500.000 za izvedbo načrta. Nadalje so za občino Krmin odobrili posojilo 700.000 za podaljšanje vodovoda.

Pred zaključkom so še pregledali prizive, ki so jih vložili trgovci Albert Mocenigo iz Tržiča, Viktor Filetti iz Staranca, Roman Zorzin iz Tržiča, Jožef Bullan in Castellan Marija iz Gorice proti zavrnitvi trgovske obrtnice.

Vrnili so jih čez mejo

Jugoslovanske obmejne oblasti so včeraj na obmejnem prehodu pri Rdeči hiši izročile italijanskim šest italijanskih državljanov, ki so se pritihotapili na jugoslovansko ozemlje. Gre za: 20-letnega Tararan Angela iz S. Quirina, 21-letnega Rina Cuzica iz Nem, 29-letnega Prima Cossettinija iz Vidma, 38-letnega Ivana Romanina iz Pasiana, 31-letnega Jožefa Zuttona iz Vidma in 15-letnega Tomaža Milana iz Vittorie pri Aagusi.

Dvojna plača nameščencem javnih lokalov

Zveza trgovcev za goriško pokrajino sporoča vsem lastnikom javnih obratov (barov, kavarn, gostiln, hotelov itd.), da morajo svojim uslužbencem, ki so delali dne 25. aprila in 1. maja za omenjena dneva dati dvojno plačo z vsemi dokladami za praznično delo, ki so predvidene v delovni pogodbi.

Poletni vozni red vlakov

Letos bo poletni vozni red vlakov na goriškem kolodvoru stopil v veljavo z 20. majem.

Na progi Gorica-Trst-Videm bodo po poletnem voznem redu nastale precejšnje spremembe. Poletni vozni red je za omenjeno progo naslednji:

Gorica — Trst

Odhodi iz Gorice ob: 6.20, 7.25, 8.44, 9.57, 13.53, 15.56, 19.48, 21.33 in 23.39.

Gorica — Videm

Odhodi iz Gorice: ob 5.07, 5.42, 6.36, 7.59, 10.51, 13.52, 17.25, 19.09, 21.15, 22.54.

Od 23 junija do 16. septembra bo na progi Trst-Gorica-Videm-Dunaj vozil poseben električen vlak, ki bo iz Trsta v Gorico prihajal ob 8.27 in odhajal proti Vidmu ob 8.28. V Gorico iz Vidma bo prihajal ob 17.23 in odhajal proti Trstu ob 17.24.

Obvestilo lastnikom živali

Goriško županstvo obvešča vse lastnike živali, da morajo kot predvideno po čl. 18 zakonskega odloka z dne 20. decembra 1928 št. 3298, prijaviti občinskemu živinozdravniku (Ul. Duca d'Aosta 107 tel. 4-44) vsak primer pogina svojih živali.

Prijaviti je treba pogin vsake živali bodisi konj, goveda, prašičev, koz, ovac, kakor tudi psov in mačk.

Mrhovine poginulih živali je prepovedano pokopavati v zasebnih vrtovih ali njivah. Mrhovine bo odpeljal občinski konjederec in jih pokopal na določenem prostoru, kot predvideno po pravilih živinozdravniške policije. Mrhovine bo konjederec odpeljal in zakopal brezplačno.

Vsi kršitelji omenjenega odloka bodo kaznovani po zakonu.

Izgubljeno

Denarnico s 25.000 lirami, šofersko izkaznico in nakazila za bencin je včeraj izgubila 25-letna Vianello Giorgina iz Ul. Morelli 2. Izgubo je prijavila policiji.

Zahvala

Vsem svojim prijateljem in znancem, ki ste me ob priliki moje 90-letnice razveselili osebno ali pismeno ali po radiu s prijaznimi čestitkami in lepimi darovi, posebno pa za čestitke objavljene v listih: Katoliški glas, Demokracija, Soča in Primorski dnevnik — se s tem najsrčneje zahvaljujem.

IVAN MAKAROVIČ

Darovi

Za Dijaško Matico so darovali: N. N. iz Sovodenj 1000 lir; Gergolet Jožef in Marija iz Doberdoba 600 lir; na svatbi nabrali 12.420 lir; Lutman iz Standreža 3000 lir; Dekleva Z. 1500 lir; Makarovič Ivan 1000 lir.

Vsem darovalcem se odbor zahvaljuje.

PRVOMAJSKA PROSLAVA GORIŠKIH SLOVENCEV V SOVODNJAH

Enotnost - pogoj za narodni obstanek

Velike množice Slovencev s Krasa, Brd in Gorice so prisostvovale govoru tov. Darka Šuligoja, telovadnemu nastopu, pevskim in baletnim točkam

GORICA — Vreme na dan prvega maja ni dopuščalo, da bi Slovenci v Italiji mogli praznovati delavski praznik v tako svečani obliki, kot ga po svojem pomenu ta praznik delavstva zasluži. V okviru prvomajskih proslav so se vršile v torek samo lahkoatletske tekme, izvedbo popoldanskega dela je preprečilo slabo vreme.

Zato pa je bilo v nedeljo, na katero je bila preložena glavna proslava s telovadnim nastopom, vreme prirediteljem toliko bolj naklonjeno. Že v zgodnjih popoldanskih urah so številni avtobusi pripeljali v Sovodnje telovadce in občinstvo s Krasa, iz Brd in Gorice, ki so prinesli s seboj praznično razpoloženje ter s tem povzdignili proslavljanje tega velikega dne.

Ob napovedani uri je bilo na letnem telovadišču že veliko število ljudi, ki se je od trenutka do trenutka naglo množilo, saj so iz oddaljenih vasi so na kolesih in z drugimi prevoznimi sredstvi prihajale vedno nove množice, da počastijo, čeprav z nekajdnevno zamudo, svoj praznik dela. Ko je bil prostor na igrišču natrpan, je o pomenu prvega maja spregovoril od vseh toplo pozdravljen tovariš Darko Šuligoj. Dejal je, da »medtem ko drugim zgodovinskim dogodkom in obletnicam bledi moč iz leta v leto, ta dan — praznik dela — raste v svoji moči ter prešinja posameznika, narode in vse človeštvo s posebnim spoštovanjem.

V starejših časih, ko je bil delovni človek brez vsakršnih pravic, so naduti posamezniki z gladajoči razredi s posmehom in prezirom gledali na žuljavo dlan in razorano lice. Delo, delo na polju in po delavnicah, je bilo po njihovem nekaj manjvredno, sramotno, ponižujoče. Ponižano in razžaljeno ljudstvo vseh držav pa je kaj kmalu spoznalo, da od dne pridnih rok živimo vsi in praznik dela se je rodil v globinah njihovih src. Delovni ljudje so delo spoštovali že v davnih časih, le zunanjega izraza praznику dela niso mogli dati, dokler ni mogočna revolucionarna misel z revolucionarnim potresom proti izkoriščevalcem zbudila delovno ljudstvo v vsem svetu, ki so začele praznovati praznik dela javno, brez strahu.

Tisti, ki so živeli na račun tujega pridnih rok, pa so se trudili javne manifestacije tega praznika in poizkušali so ga na vse načine zatreti in prepreciti. Toda mogočen veletok, ki združuje delovne roke vsega človeštva, jih je podrl. Praznik dela ni več skrita misel, ampak je viden izraz moči in sile, ko praznik dela je zvalovil človeštvo in narode in čimbolj človeštvo napreduje, tem velikanskejše proslavlja današnji praznik. Pesmi tega dneva so pribrenili misleci in geniji ter jo prelili v prekrasne umetnine.

Pri maj, je praznik dela, dan dela in praznik pesmi delovnega ljudstva!

Tudi mi smo se zbrali, da proslavimo ta dan. Nočemo, da praznik dela šel mimo nas, razcepljenih, razkrojenih in majhnih. Z vsem srcem se tudi Slovenci v Italiji pridružujemo veselju delovnih ljudi vseh držav, ki so po trdem boju dosegli priznanje in spoštovanje svojemu delu.

Ker pa nas je že prešinila luč moči dela, ne bomo tavali v temi, ampak moramo z delovnim ljudstvom čuječi in *združeni stremeti v nove zarje. Napori delovnih množic naj bodo tudi naši napori in potem se bo praznik dela v resnici razvijal od leta do leta veličastneje,* vezne vaje izvedli z natančnostjo. Isto velja tudi za najmlajše. Prijetno je vplivalo na gledalce prehajanje iz ene formacije v drugo ter skladno premikanje mladih telovadcev in telovadk v živobarvnih lepo urezanih krojih.

Posebni točki sta bili vaji z obroči za mladinke in vaje s palicami za mladince. Gledalci so bili z izvedbo obeh vaj nadvse presenečeni. Tako mladinke, kakor tudi mladinci so s tem dali lep dokaz, kako je mogoče poiskati tudi pri telovadbi vedno nove načine, s katerimi je mogoče dopolniti celotno slidelovni človek pa bo užival zaslužene sadove svojega truda.

Slovensko manjšino v Italiji pa današnji praznik poleg drugega spominja in opominja tudi k skupni in vztrajni borbi za priznanje in uveljavljanje naših narodnih manjšinskih pravic. Ne gojimo samo tihih želja, ampak se združujemo, da ohranimo dragoceno dediščino naših očetov, naš materin jezik, v polni moči bodočim pokolenjem.

Naj živi delovno ljudstvo vsega sveta!

Naj živi Prvi maj!»

Govoru je sledil tradicionalni telovadni nastop, pri katerem so sodelovali mladinci, mladinke, najmlajši in najmlajše. Zeleno polje so najprej preplavili mladinci in mladinke. Ob spremljavi glasbe so svoje obko telovadnega nastopa. Z dobrim uspehom je bila izvedena tudi skupna vaja, v kateri so nastopili vsi telovadci in telovadke od najmlajših pa do najstarejših.

V zvezi s telovadnim nastopom moramo na tem mestu poudariti, da predstavlja zelo velik uspeh. Če pomislimo za nekaj tednov nazaj in se pri tem spomnimo na nevšečnosti, ki so se pojavljale pri vajah — pomanjkanje prostorov in neprestan dež, ki je oviral redne vaje, pomanjkanje luči, ki je telovadce marsikdaj prisililo, da so telovadili ob brleči acetilenki ali svetlobi avtomobilskih žarometov — šele tedaj lahko pravilno ocenimo velike napore podeželskih telovadcev. Nevšečnosti in napori niso bili nič manjši na Krasu kakor v Brdih. Tako za Steverjance kakor Doberdobce, Sovodenjce, mladince iz Poljan, Peči itd. itd. — prav vse vasi bi morali našteti, da bi komu ne napravili krivice — velja na tem mestu najprisrčnejša pohvala za njihovo nesebično vlaganje truda pri telovadnih vajah kakor tudi zahvala, da so se tako dobro »odrezali« v Sovodnjah.

Organizatorji proslave so jim za njihov trud pripravili lepa darila. Prvo mesto so si priborili telovadci iz Poljan, prejeli so lepo zastavo in namizni tenis. V številu telovadcev, izvedbi itd. so dosegle prvo mesto najmlajše dijakinje. Z zelo majhnimi razlikami točk si nato sledijo ostale vasi in skupine dijakov.

Prvomajski pokal Demokratične fronte Slovencev v Italiji si je priborila mladina iz Pevme.

S tem pa obširen program niti zdaleč še ni bil izčrpan. Meditem ko je vse do tukaj bilo bolj »za oči«, je na tem mestu sledilo nekaj tudi »za uho«. Združeni moški zbori so zapeli Ivana Zajca «Slava delu» in Brede Sčekove «Partizanska». Tudi otroški zbor se je dobro odrezal. Zapel je Pregljevo «Skrjanček poje, žvrgoli» in Adamičevo «Tam gori za našo vasjo». Za zaključek vokalnega dela sporeda so združeni mešani zbori zapeli Laharnarja «Kadar mlado leto» in Bartla «Oj, planine».

Med petjem so se vrstile dobro naštudirane baletne točke. Osem deklic in dečkov je najprej ob petju zaplesalo «V vigredi». Na dalmatinsko narodno «O, more duboko» in «Andjelino, beloliko moriče» pa so deklice z občutkom zaplesale nekaj motivov iz južnoslovanskih narodnih plesov. Mladinke so zaplesale tudi znani «Potrkan ples», ki so ga vsi toplo pozdravili.

S tem je bil spored prvomajskih prireditev izčrpan. Se pred pričetkom kakor tudi po koncu proslave pa so si številni obiskovalci ogledali dobro pripravljeno razstavo partizanske borbe, ki se je nahajala tik letnega telovadišča in o kateri smo v našem listu že pisali.

Pod večer se je še dolgo glasila po Sovodnjah slovenska pesem.

Tako se je zaključila proslava prvega maja na Goriškem, ki bo zaradi svojih velikih uspehov še dolgo časa živela v spominu zamejskih Slovencev.

Obenem pa se bo po njej v slehernega Slovenca v Italiji še bolj zasidrala potreba po čimtesnejšem zbližanju vseh Slovencev v Italiji, ker je le v enotni borbi mogoče uspešno kljubovati vse hujšemu pritisku šovinističnih italijanskih strank ter pritisku nam nenaklonjenih italijanskih oblasti.

TRŽAŠKE REDNE LADIJSKE PROGE

V poslednji številki milanskega gospodarskega časopisa «Il Sole» je na tržaški strani, za katero skrbi center za gospodarski razvoj, seznam vseh rednih ladijskih prog, ki vežejo Trst z ostalim svetom.

Ta seznam je zelo zanimiv, ker nazorno prikazuje množino rednih prog, ki jih ima Trst sedaj šest let po končani svetovni vojni. Se bolj pa je značilna primerjava s predvojnim obdobjem.

Kot je znano so odvzeli Trstu proge dvakrat. Prva «reorganizacija» vsega italijanskega pomorskega prometa je bila 1932. leta a druga 1936. Trst je bil takrat, kot slabši partner Genove in Benetk, močno oškodovan in to predvsem, kjer je bil najkrepkeje zainteresiran. Ta proces se nadaljuje tudi sedaj.

Pustimo, da govore gola dejstva.

V omenjenem članku so razdeljene proge po glavnih področjih. Tako imamo proti Aziji, Afriki in Avstraliji sledeče redne ladijske linije:

a) Mesečna potniška proga proti Južni Afriki preko Sueza; b) trgovska proga proti Indiji in Pakistanu (mesečna); c) trgovska proga proti Indiji in Pakistanu (mesečna); d) trgovska proga proti Južni Afriki (vsak drugi mesec); e) trgovska proga proti zahodni Afriki, belgijskemu Kongu in Angoli (mesečna) in f) mesečna proga proti Avstraliji, ki je pa sedaj ni.

Ves ta promet je poverjen izključno Tržaškemu Lloydu in vozijo na teh progah samo njegove ladje.

Vsega skupaj ima Trst potem takem 5 ladijskih prog proti Afriki in Aziji (proti Avstraliji jo lahko izpustimo, ker je praktično ni), od tega so 3 usmerjene proti Afriki in 2 proti Aziji.

Če primerjamo te podatke s podatki prometa na mednarodnih progah iz leta 1938, (to je takrat, ko je bila že izvršena celo druga «reorganizacija») nam že na prvi pogled pade v oči močan padec števila ladijskih prog. Takrat jih je bilo vsega skupaj 9, od tega 5 proti Indiji in 4 proti Afriki. Pri tem nismo upoštevali, da sta bili dve progi usmerjeni obenem proti Daljnemu vzhodu, mimo Singapura tja na Daljno Kitajsko, Filipine itd. in da sta bili ti dve progi zelo donosni. V sedanjem seznamu jih več ni.

Pa to ni vse. Se bolj porazna slika nastane, če se upoštevajo priplutja in odplutja. Leta 1938., je znašalo skupno število prometa na omenjenih progah 145 ladij sedaj pa znaša po že omenjenih podatkih, če upoštevamo, da pomeni redna mesečna zveza 12 prihodov in odhodov komaj 54 prihodov in odhodov.

Druga važnejša skupina ladijskih zvez, ki jih ima in jih je imel Trst je usmerjena proti obema Amerikama.

Tukaj je bila predvsem zaposlena družba «Italia», ki je imela nekak monopol. Ona sedaj vzdržuje samo dve redni progi, ki gresta iz Trsta. Prva, mesečna, je usmerjena proti Braziliji, druga, prav tako mesečna, proti srednji Ameriki in Pacifiku.

Poleg teh dveh je še vrsta drugih: dvomesečna proga proti Južni Ameriki, ki jo vzdržuje nova tržaška družba «Navigazione Libera Triestina», mesečna iz Italije proti New Yorku in ki jo vzdržuje «Costa Line», mesečna proga proti južni Ameriki, družba «Sidarma Italnavi», ki se pa samo včasih dotakne Trsta.

Vsega skupaj smo našteli 6 prog, izmed katerih so samo 4 redne, in zaslužijo docela to ime. Če seštejemo po istih kriterijih še promet, kot smo to napravili zgoraj, dobimo številko 54.

Primerjava s predvojnim obdobjem je tudi tokrat porazna. Bistveno se je spremenilo število prog, ki jih je takrat bilo šest, in so bile vse redne, zmanjšalo se je število prihodov in odhodov, ki je takrat znašalo 139.

Zato so se pa na teh tako donosnih progah usidrale številne ameriške družbe, ki v svoje redne proge vedno bolj vključujejo tudi Trst. Te družbe so zelo številne. Tako imamo tu «American Export Lines», ki ima dve liniji in prihajajo njene velike ladje po 6 krat na mesec v pristanišče. «Lykes Mediterranean Line», ima eno redno progo s frekvenco 5—6 ladij na mesec. «Stevenson Line» vozi vsakih petnajst dni iz ZDA preko Pireja, Carigrada v Trst.

V zadnjih dneh so ustanovili dve amerikanski progi: prva gre iz Severnega Atlantika v Trst, a druga iz Kanade.

Poleg teh družb, ki vzdržujejo popolnoma redne in kot smo videli zelo pogoste zveze s Trstom jih je še cela kopica — ameriških družb, ki vzdržujejo take zveze bolj ali manj pogosto in so nekako v sredi med svobodno in linijsko plovbo.

Poleg ameriških družb sodeluje še vrsta drugih. Tako argentinska, ki povezuje Trst z Buenos Airesom, kanadska družba «Montship Company», ki vzdržuje redno dvomesečno progo z Montrealom in «Jugoslovanska linijska plovidba», ki običajno pri prihodu pošilja svoje ladje tudi skozi Trst.

Nič nimamo proti, tako ne velikemu sodelovanju pri prometu s Severno in Južno Ameriko tudi drugih predvsem ameriških družb. Pa ne samo pri prometu z Ameriko povsod, kjer se pokaže potreba naj le pridejo tuje družbe. Če ni domačih ladij, če se zmanjšuje število lastnih rednih prog, ker so vse ladje odšle v italijanska pristanišča, pač ne more biti drugače. Vsa razlika je samo v tem, da ladijske tarife, ki znesejo ogromne vsote, poberejo pač tuje družbe, mesto da bi jih, kot je že bilo nekdaj, domače tržaške. Vendar mesto mora živeti in če delamo ladje zato, da so potem vpisane v genovski register in gredo na pot iz Genove, ne da bi se niti dotaknile Trsta, pač ne more biti drugače.

Dvonadstropni pogonski vozovi na avstrijskih državnih železnicah

Na avstrijskih železniških progah med Dunajem, Solnogradom, Gradcem in Beljakom so uvedli dvonadstropne pogonske vozove za osebni promet, ki so se dobro obnesli. Ti vozovi so tako grajeni, da njihova višina ne presega v vsej Evropi dovoljene višine železniških voz, čeprav je nadstropna višina 2 m. Tla spodnje etaže so samo 25 cm nad tirnico. Vozovi so 3. razreda in imajo tapecirane sedeže. Namenjeni so predvsem turističnemu prometu. Okna se ne odpirajo ampak imajo vozovi dobro prezračevalno napravo.

O

Švedska ima okoli 90.000 km cest. Od tega je 4500 km državnih cest. Cestnih mostov, katerih razpetina je večja kot 3 m, je 9640.

Kaj vse rabimo za izdelovanje železa

Čevlji z železnimi podplati, železni ovratniki, denar in okras

Za vse se je rabilo železo : Prastara plošča, ki še ni zarjavela - Za tono železa potrebujejo 4 tone zraka pa tudi otrobe, palmovo olje, milo, sol, diamante in še kaj

Na prvi pogled se zdi mogoče čudno, da nakupuje velika jeklarna melaso, sol, otrobe in svinjsko mast in da vse te stvari rabijo pri izdelovanju jekla. In vendar so vse te snovi in še tucati drugega materiala potrebni za predelovanje jekla in železa, kovine, ki je imela odkar so jo pred 6.000 leti odkrili, vedno važnejši vpliv na usodo človeštva.

Začetek zgodovine železa sega daleč nazaj in se izgublja v temini časov. Lovci pradavnih časov so kovali konice svojih puščic z železom in okoli leta 4.000 pred n. št. so se Egipčani krasili z železnimi ogrlicami. Skozi mnoga stoletja je bila ta kovina še tako redka, da so jo imeli za drago kovino; neki kralj je ocenjeval svoje železne kozarce in pokale po istem merilu kot kronske dragulje. In zdi se, da je še sredi 16. stoletja cesar Rudolf II Habsburžan bil ponosen na svoj z železom okrašen prestol. V starih časih je stala tona železa 20 do 30 krat več kot je današnja cena.

Raznovrstna je bila uporaba železa skozi stoletja; vojščaki starega veka so uporabljali kot zrcalo izglajene železne plošče, da so videli nazaj na svoj hrbet, ko so se borili iz višine srpastih bojev ter tako za stoletja prehiteli retrospektivna zrcala naših avtomobilov.

V XII. stoletju so ruski glasniki nosili čevlje z železnimi podplati. Ti čevlji so bili tako imenitni, da so se dedovali iz roda v rod skozi mnogo pokolenj.

V letu 1860 so postali v Združenih državah priljubljeni železni ovratniki za moške in ženske; bili so belo emajlirani in jih je bilo mogoče hitro osnažiti z mokrim kosom sukna ter je tako odpadla potreba pranja. V modi so bila takrat tudi ženska krila, opremljena z obroči, ki so imeli tudi 4 metre obsega; tudi te obroče so izdelovali iz železa, ker so bili tako »čudovito prožni in močni«.

Železo je služilo tudi za denar; železna palica teži 31.5 dkg je svoj čas bila angleški «funt šterling». Plemenski glavar srednje Afrike je dal kovati iz železa denar, ki je imel premer 30 cm, seveda je pomenilo biti bogat tako skoraj kazen božjo... V Ameriki so v kolonialni dobi uporabljali železne žeblje za drobiž in je žebelj veljal desetinko penny-ja.

Nadaljnja nenavadna epizoda zgodovine je »izgubljena« skrivnost izdelovanja železa starodavne Indije; slovita delhijska železna plošča še ni zarjavela, čeprav so jo skovali pred več kot 1.600 leti. Navodilo za izdelovanje se je izgubilo in šele po mnogih stoletjih so v Indiji spet začeli izdelovati železo dobre kakovosti.

Malo ljudi ve, koliko... zraka je potrebno za izdelovanje jekla. Za vsako tono litega železa se porabi štiri tone zraka (po teži) poleg treh in pol ton železne rude, koksa in topilnih dodatkov. Ameriški plavži porabijo na leto več kot 200 milijonov ton zraka.

Tudi voda je potrebna; jekiarska industrija je porabi dnevno okoli 20 milijard litrov.

V enem letu porabi velika tovarna vlečenega in valjanega jekla okoli 25.000 ton palmovega olja, ki prihaja iz raznih krajev, predvsem iz Belgijskega Konga. Olje, ki ima zaščitne in mazilne lastnosti, uporabljajo pri izdelovanju vlečenega jekla na mokri način in valjanju pločevine za kleparske potrebe.

Tudi otrobi so pri izdelovanju pločevine potrebni. Otrobe potresejo po valjih valjalnice, pokritih s flanelo, da vsrkajo palmovo olje in napravijo površino pločevine bolj gladko in svetlo. Rabljene otrobe prodajo kmetovalcem kot krmo za živino.

Milo uporabljajo kot mazilo pri hladnem raztegovanju železa. Svinjska mast je nadalje odlično mazilo za mazanje strojev, ki izdelujejo debele žeblje in vijake.

Sol je potrebna pri varjenju jeklenih plošč. Posujejo jo na žarečo kovino, da odstranijo skorjo od žlindre.

Velike količine melase uporabljajo kot zlitino v topilnicah jekla za izdelovanje peščenih oblik. Tudi moko rabijo v topilnici. Napravijo testo, s katerim zaprejo kot z lepivom razpoke med skobami, ki držijo skupaj peščene oblike za taljenje. Naravno uporabljajo slabo moko, ki ni več užitna.

Tudi lanolin, maščoba, ki se pridobiva iz ovčje volne, je material, ki ga često uporabljajo pri izdelovanju jekla. Sestavine iz lanolina uporabljajo na jeklenih ploščah kot sredstvo proti rji.

Tovarne, ki predelujejo jeklo, potrebujejo tudi industrijske diamante, ki stanejo približno 20 dolarjev za karat. Zaradi trdote jih uporabljajo v razne namene, predvsem pri izdelovanju preciznih kosov in črk.

Pa tudi zelo preprosti material, ki je znan kot fosilna moka, kupujejo v velikih količinah jeklarne. Ta moka obstaja iz fosilnih ostankov mikroskopskih morskih živali. Uporabljajo jo kot važno neprevodno snov pri kontroliranem ohlajevanju vezanega in obdelanega jekla, da se prepreči nevarno notranjo napetost.

Zelo veliko porabijo jekla pri gradnjah: «Okostje» novega paviljona na tržaškem velesejmu bo iz železobetonskih blokov.

Vador pod Rokavom

O predoru pod Rokavskim prelivom, ki bo omogočil zvezo med Anglijo in Evropo, obravnavajo že skoro 90 let. Zdaj ga glede trenutnega političnega položaja živo zagovarjajo, drugič pa odklanjajo. V novejšem času se zanima zanj tako francoski kot britanski parlament — v francoskem strokovnem časopisu «Travaux» je bil leta 1948 izčrpen položaj predora in pa tehnični podatki obeh v poštev prihajajočih tras predora in sicer Dover-Sangatte (zahodno od Calaisa, ki leži vsa v kredni formaciji, in premočrtna proga Folkestone-Cap Griz-Nez, ki leži v različnih geoloških formacijah. Prva smer sloni na podiranju Angleža Sir John Jackshawa iz let 1865 in 1867, druga pa se drži navodil Francoza Thomé de Gamonda iz leta 1858. Opisane so vse nevarnosti v zvezi z gradnjo tega predora, zlasti vdor vode. Predvidoma je tudi poskusni rov s premerom 2,5 m (8 čevljev), ki ga je veljal okoli 10 milijonov funtov šterlingov in bo kasneje služil kot odvodnjevalni rov za bodočo vzporedna predora. Stroške gradnje računajo na 5 let, stroške pa na 45 milijonov funtov šterlingov.

Ženska kmečka vojska

Razen žensk, ki stalno živijo in delajo na deželi, je danes v Angliji tudi mnogo žena, ki so si izbrale poljedelstvo za svoj posebni strokovni poklic. Imajo svojo posebno organizacijo «Women's Land Army» (Ženska kmečka vojska). Glavni namen te organizacije je pomagati mladini, ki se zanima za poljedelstvo in vrtnarstvo. Društvo ima tudi svojo šolo za vrtnarstvo; angleške vrtnarice, ki so vse članice te organizacije, pa imajo svojo posredovalnico za delo, ki uspešno deluje za namestitev svojih članic tudi v inozemstvu.

Zanimivo pa je, da se za kmečko delo zanimajo tudi meščanke, zlasti uradnice, tipkarice, trgovske pomočnice in tovarniške delavke. Svoj letni dopust izkoristijo na deželi, kjer delajo na raznih kmetijah. Leta 1948 je v Angliji 160 tisoč ljudi, od teh več kot polovica žensk, izkoristilo svoje počitnice na ta način, da so pomagali kmetom in vrtnarjem.

Prave strokovne kmečke pomočnice pa najdemo v tako imenovani angleški «zeleni vojski». Najbolj številna je bila ta «vojska med drugo svetovno vojno, ko je imela 77 tisoč deklet — članic. Danes ima «zelena vojska» 16 tisoč deklet, od teh jih dela polovica na kmetijah, druga polovica pa je v službi krajevnih kmečkih odborov. Te skupine opravljajo udarniško delo, kadar in kjer koli je potrebno. Večina teh deklet je zrastla v mestih, toda kmečko delo jim zelo ugaja, mnoge vozijo traktorje, večina pa si želi molsti krave, delati v mlekarni ali skrbeti za perutnino in živino. Kmetje se radi poslužujejo teh pomočnic. Značilno je, da je približno 200 deklet v tem delu stalno že celih deset let, odkar so namreč ustanovili svojo vrtno «vojsko». Poroke prizadevajo tej vojski najhujše izgube. Vrhovno poveljstvo ženske zelene armade je obvestilo javnost, da je število porok zelo veliko. Dekleta se po večini poročijo s posestniki.

Mnoge postanejo v svojem delu pravi strokovnjaki, se specializirajo za to ali ono stroko poljedelstva in se povzpnejo do najvišjih mest kot upraviteljice velikih posestev.

Kaj pravi pa na to naša kmečka mladina, ki sili z dežele v mesto «na lepše delo» in zaslužek? In mestna mladina? Angleška «zelena vojska» jim je lahko za vzgled in opomin!

Tehnične zanimivosti

Pri mednarodnih letališčih moramo računati z zelo velikimi pritiski letal in sicer do 67,5 ton na eno kolo. Dinamične vplive po tleh vozečega letala upoštevamo z dodatkom 25 odst., tako da pridemo do kolesnega pritiska približno 85 ton. Podlaga mora prenesti specifični pritisk 10—20 kg na kvadratni centimeter. Do sedaj so za prevzem tako velikih pritiskov utrdili pristajalne poti za letala s 30—40 cm debelo betonsko ploščo. Zaradi temperaturnih razlik pa nastanejo v tako debelih betonskih ploščah velike napetosti. Zato je iz gospodarskih in tehničnih razlogov dobro čim bolj zmanjšati debelino plošče, ker s tem zmanjšamo naknadne napetosti v betonu. Zato so začeli uporabljati prednapeti beton. Armatura prednapetega betona je že pred betoniranjem napeta na nateg. Pri poizkusih so dosegli dobre rezultate.

O

Južna Afrika je pri pošiljanju sadja na velike razdalje zelo napredna. Pri prevozu sadje konzervirajo, da preprečijo prehitro zorenje, da ohranijo aromo in onemogočijo izsušenje. Sadje prevažajo v posebnih zabojih. Pristaniške lope velikih pristanišč, kot na pr. East London, Port Elisabeth, Capetown so umetno hlajene. Lope so dobro izolirane proti vročini. Sadje prevažajo na navadnih ali posebnih ladjah.

KULTURNI DROBIŽ

Institut Italijanske enciklopedije pripravlja izdajo Umetniške enciklopedije, ki bo obravnavala vso likovno umetnost vseh časov in vseh dežel.

* * *

Na čast Sibeliusu, finskemu skladatelju, je finska republika razpisala mednarodno nagrado za skladbe. Nagrada bo zlata medalja, izdelek finskega umetnika Waineja Aaltonema ob 85letnici velikega skladatelja.

* * *

«Fantazija», znani film Walta Disneya je na Danskem prepovedan za mlajše od 16 let; tako je odločila danska filmska cenzura. Drugi Disneyev film, «Pepelka», pa je potolkel vse dosedanje rekorde pobrane vstopnine v Mehiki in vseh deželah Južne Amerike.

* * *

Angleška filmska industrija je ponovno v kritičnem finančnem položaju. Iz letnega poročila Film Finance Corporation je namreč razvidno, da je od šestih milijonov šterlingov, ki jih je ta ustanova prejela pred dvema letoma za investicije v filmski proizvodnji, večji del že izčrpan in ostalo je le še 965.000 šterlingov, ki bodo zadostovali za filmsko proizvodnjo komaj še za nekaj mesecev. Ko bo ta kredit izčrpan, bo lahko ustanova računala le na nekaj dohodkov, ki so preračunani na okrog 500.000 šterlingov na leto. Ta vsota bi lahko komaj krila dene stroške za največ deset do dvanajst dolgometražnih filmov na leto, kar je mnogo premalo za angleške potrebe. Če torej ustanova ne prejme nadaljnjih kreditov, bo prišlo do krize, podobne tisti, zaradi katere je bil ta institut ustanovljen. Problem pa je v tem, da proizvodnja ne uspe izvleči dovolj visokega dobička niti za tiste filme, ki imajo večji uspeh. Tako je bilo od 26 filmov, ki jih je finansirala omenjena ustanova in ki so bili dovolj dolgo v obtoku, da bi se mogla izreči sodba o finančnem uspehu, samo 12 takih, ki so bili dobičkanosni. V splošnem pa je dobiček znatno nižji kot stroški in v nekaterih primerih so izgube zares velike.

* * *

Iz italijanske literature napovedujejo slovenske založbe prevod knjige znanega italijanskega slikarja in pisatelja Carla Levija **Kristus se je ustavil v Eboliju.** Knjigo bo izdala Cankarjeva založba. Delo spada po svoji vsebini in slogovnih posebnosti med najbolj pomembno moderno italijansko prozo. Državna založba Slovenije bo izdala prevod romana italijanskega realista Giovannija Verge **Malavoglievi,** prevod je oskrbel Niko Kuret. Za mladino bo pa neokrnjena izdaja Collodijevega **Ostržka** v prevodu Alberta Siroka; sedembarvne ilustracije so posnete po razkošni italijanski izdaji založbe Paravia.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE V KOPRU JE UPRIZORILO

Feldmanovo dramo "Iz temnih dni"

V nedeljo, 29. aprila, se je v koprskem gledališču prvič dvignila zavesa Slovenskega ljudskega gledališča v Kopru. Skupina ljudi, amaterjev, ki pa strastno ljubijo oder, je v počastitev 10. obletnice Osvobodilne fronte uprizorila Feldmanovo dramo v treh dejanjih «Iz temnih dni».

Človeku, ki je tokrat nestrpno čakal na pričetek predstave, so rojile po glavi različne misli: že dejstvo, da se je končno formiralo v Kopru takorekoč stalno slovensko gledališče, da so to dramo naštudirali in pripravili ljudje iz niča, da so žrtvovali kljub svojemu vsakodnevnemu delu še ves prosti čas, da so končno še sceno in rekvizite pripravili in poiskali sami, da je bilo skratka vse na njihovih ramah — vse to narekuje kritiku odgovorno težko in pošteno nalogo.

Talentirani in prizadevni amaterji so si pod vodstvom režiserja Evgena Freliha zastavili razmeroma trd oreh. Kajti Feldmanova drama «Iz temnih dni», tipično konverzacijsko — intelektualistična drama, polna notranje dramatike in drobnih psiholoških momentov ter poant kaj lahko zavede tudi rutinirane igralce v spodrsljaje in tako imenovano plavanje. Dalje stoje nasproti v tej drami režiserju težke in zahtevne naloge, predvsem rešitev polnosti odrskega prostora, to je pravilno kretanje razmeroma majhnega števila igralcev, ki pa morajo tako napolniti odrski prostor, da je ta živ. Vendar predstavlja Feldmanova drama v nekem smislu srečno združitev nasprotujočih si načinov dramskega pisanja.

Sodobni hrvatski pisatelj in dramatik Miroslav Feldman, je v svoji drami «Iz temnih dni» zajel košček resnično temnega in mračnega življenja iz časov bivše Jugoslavije. Sam zdravnik po poklicu je zato nujno zajel snov za svojo dramo iz zdravniškega življenja. Dejanje samo je postavil v leto 1934. torej v čas najhujše diktature, ko je policijski aparat takratnih protiljudskih oblastnikov neusmiljeno zasledoval in pobijal komuniste, edine prave borce za ljudstvo in njegovo svobodo. V svoji drami, ki se dogaja, kakor smo že omenili prej, v bolnici in na policiji, je srečno izrabil vse dramske zaplete in skozi pet oseb, tri zdravnike, revolucionarja in profesorja brez službe ter policijskega ravnatelja žgoče narisal pravo podobo tistih temnih dni, ki so danes za nas že mrtvi čas. Vsi nastopajoči v drami so intelektualci, toda bolj ali manj ujeti v začarani krog, izoliranost pred novim, kar prihaja, bolj ali manj nesposobni razumeti čas, in njegove zahteve. Edini lik, ki jasno ve, kot in kam vodi prava pot, je lik Petra Varešanina, profesorja brez službe in revolucionarja komunista. Po tekstnem obsegu je ta vloga morda najmanjša, vendar spada interpretacijsko med najtežje. To zahtevno vlogo je odigral Stane Pukšič, z vso tisto tragično veličino in mirnostjo, kot zahteva to tekst sam. Tudi o maski, ki mora prikazati posledice mučenja, ni prešel meja neokusnosti, dasi bi se to lahko pripetilo. V svoj lik je vlil dovolj trpinčene tragičnosti pa tudi pretresljive veličine pogumnega, zavestnega borca in človeka.

Drugi pozitivni lik, ki doživi pravzaprav edini nekakšen dramski razvoj, je lik zdravnice Marije Valentinove, šefa oddelka v bolnici. Ta lik je čist, človeški. Pred nami raste razvojno tipična podoba jugoslovanskega intelektualca, ki je v bistvu pošten, a še apolitičen, dokler ga sama stvarnost ne pripelje na pravo, progresivno pot. Tej vlogi je Lojzka Gabrovec po temperamentu odgovarjala kot resna in svojemu poklicu predana ženska, vendar so ji od časa do časa dolgi monologi ustvarjali težave. To je pa že vprašanje odrske dikcije in izgovarjave. Seveda se tega ne da pridobiti preko noči temveč le z vztrajnim študijem tehnike dihanja in govora. Kljub vsemu temu je njen lik ustrezal, dasi smo lahko prepričani, da bo na bodočih reprizah še bolj vigrana.

Valentinove protiigralec je njen asistent Ivan Belinič, ki ga je igral Tugomir Tory. Belinič je tipični režimski stremuh, cinik in koristolovec, ki na prijateljstvu s policijskim šefom gradi svojo kariero. Brez dvoma zahtevna, a hvaležna igraiska kreacija. Če je Tory nadkriljeval ostale soigralce z jasno in kleno odrsko izreko, je morda vendar vse preveč nervozno, včasih celo preveč gestikuliral in begal po sceni. Kajti že tekst sam je dovolj dinamičen in prepričljiv in vsega tega je bilo v Toryjevi interpretaciji dovolj. Čemu neki še česa preveč? Vendar je s svojo sugestivno igro in dobro mimiko (te smo pri ostalih malo pogrešali) ustvaril pred nami resničnega propalega in osovraženega stremuha in cinika, posebno v dialogih z Jasno.

Jasna Kraljičeva, prav tako asistentka v bolnici in sošolka Marije Valentinove, je romantično, sanjavo in površno dekle, ki ljubimka z Ivanom Beliničem in išče neke namišljene sreče v osladni malomeščanski idili, a se ob koncu le etično prečisti in dozori. Njo je morda najbolj naravno odigrala Klavdija Trošstova, ki je vlogo naivke, zaljubljene ženske zaigrala z rahlo ironijo in končno tudi melanholijo, dasi si jo sprva nekako pomiloval v njenem ozkem in primitivnem duševnem svetu, kasneje pa si le začutil do nje, posebno ob koncu, nekoliko topline.

Podoba policijskega ravnatelja Nikolaja Cvitana pa je tipična za predvojne policiste. Na zunaj uglajen, izobražen, fin, rahlo ironičen, v bistvu pa nič drugega kot besen sovražnik ljudstva in njegov klavec, človek, ki z užitkom muči in preganja svoje žrtve. Njegov lik si je izbral režiser Evgen Frelih sam. Bil je med vsemi izvajalci na odru najbolj siguren, mlren in uglajen, kar je samo stopnjevalo gnus do tega človeka. Zbuditi ta čustva pri gledalcih je Frelihu uspelo, edino izgovarjavo, — prav rad je po jedel končne zloge besed, — bi lahko kritizirali.

Tu pa smo se dotaknili režije, ker je prav skrb za jezik ena osnovnih dolžnosti režiserja. V glavnem je bila režijska koncepcija drame pravilno zamišljena, le reševanje dinamike z zgolj zunanjo dinamiko je za tako dramo premalo.

Vendar moramo kljub vsem tem pripombam priznati prizadevnemu in požrtvovalnemu igralskemu kolektivu vse priznanje in zahvalo, ker so dokazali, da moremo tudi v Kopru postaviti in ustvariti dobro gledališče. Publika je dejanje za dejanjem spremljala s prizadetostjo, napetostjo in zanimanjem. To pa je največja zahvala in priznanje slehernemu igralcu. Ob koncu želimo samo to, da bi gledališko delo v Kopru ne zamrlo, temveč, da bi se dalje razvijalo, bogatilo in živelo.

Dušan Zeljeznov

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Včeraj ob 19. uri je bil zračni pritisk 758.0, toplota 14.5 (najvišja med dnevom 18.7, najnižja 13.8), nebo pokrito, dežja je padlo 6 mm, morje skoraj mirno, vidljivost 15 km, toplota morja 16.8. Vremenske motnje so nad Srednjo Evropo, od koder se premikajo proti vzhodu, zato za danes predvideva vremenska napoved oblačno vreme z možnostjo krajev. padavin.

RADIO Današnje najvažnejše oddaje: **Radio jug. cone Trsta:** 14.00 Slovanski pevski solisti in ansambli; 18.30 Poje mladinski zbor Slovenske filharmonije; 20.00 Bellini «Norma», opera v 2 dejanjih. **Trst II.:** Otroške pesmi poje Rožica Kozem; 22.00 Dvorak: Simfonija št. 2 v d molu; 23.00 Dva Bachova preludija; **Trst I.:** 20.30 Era noč v Riu; 23.30 Plesna glasba.

PRED 50 TISOČ GLEDALCI STA ITALIJA IN JUGOSLAVIJA IGRALI NEODLOČENO Z 0:0

Jugoslovani so si v Milanu zapravili zmago

Italijani so si z muko priborili neodločen izid - V jugoslovanski napadalni petorici manjkajo strelci - Občinstvo pozdravlja Jugoslovane in žvižga svoji reprezentanci

(Od našega posebnega dopisnika)

Ostali smo sami. Hotel Rosa je nenavadno pust. Osebje se je že navadilo na stalni promet, polne sobane in tujo, doslej v gosposkih hotelih precej redko slišano govorico. Odpotovali so skoraj vsi: reprezentanti, člani «Partizana», Dinama in Crvene zvezde so odšli na spanje pravičnega v spalni vagon, ki jih bo povedel na obrežje Seine, od tam pa v megleni London, kjer nastopijo v sredo. Beara je odšel za svojo ekipo v Carigrad, ostali zopet drugam.

Odšli so in pustili za seboj ljudi z odprtimi usti. To je morda najtočnejši izraz, ki najbolje označi duševno stanje po gostovanju Jugoslovanov v Milanu. Ko to pišemo, raznašalci časopisov še niso začeli s svojim kričavim razprodajanjem listov, črnilo se je komaj posušilo na dolgih novinarskih proizvodih, ki bodo usmerjali javno mnenje po novih potih. Razširili bodo svet «nogometnih držav» povprečnemu davkoplačevalcu še za eno deželo; tako je vsaj kazalo, ko smo se peljali z italijanskimi kolegi s stadiona. «Che prepotenti, che prepotenti» je stokal za nami eden najvidnejših športnih rokodelcev papirja. To je ponižanje, da se nekdo igračka z italijanskimi igralci. «Tega niso naredili niti Angleži, ki so po drugi svetovni vojni poleg Jugoslovanov edini zapustili neporaženi Italijo».

Mačke z mišjo se seveda ni igrala vsa enajstorica. Samo dva sta si lahko to dovoljevala: Djajič in Palfi, ki sta bila gospodarja položaja in sta «delala» tudi za vse tovariše. Odlična demarkacija obvladanje žoge, in točnost podajanja; združeno v idealno harmonijo, je prineslo uspeh «plavim». Kajti brez slehernega pretiravanja lahko zatrdimo da gre half liniji velik del zasluge.

O stranskih halfih smo že povedali, vendar bi še pripomnili, da je Djajič bil le nekoliko boljši. Ob njegovi igri smo se vsi spominjali «Velikega odsotnega» — Cajkovskega, ki bi na svoji desni strani naredil nekaj, česar Palfi ni mogel, kar pa bi napadu mnogo koristilo. Čajkovski bi namreč pogosto s solo — prodori organiziral izlete med nasprotnikove branilce in sejal tam nepopisne zmešnjave. Iz desetih takih podvigov bi se seveda nujno rodil vsaj en gol.

Veliko zanimanje je vladalo za Horvata. Italijanski tisk, ki so mu klownske točke nadvse priljubljene, je naredil velikansko reklamo za dvoboj Horvat-Cappello. Oba se namreč v višini močno približujeta dvema metroma; bila sta tudi direktna nasprotnika in bi morala biti strebra svojih enajstoric. Namesto dveh smo imeli samo en steber; a ta je bil zares velik. Horvat je onemogočil Cappella in ga nekajkrat celo dodobra osmešil pred občinstvom. Stalno je bil nadmočen tudi v igri z glavo. Drugi del zasluge ima obramba. Čolič dolgo časa ni igral tako kot v nedeljo. Vedel je kaj hoče, bil je borben do poslednjega trenutka. Edino, kar mu lahko nekoliko zamerimo je to, da je nekajkrat v začetku igre, ko je italijanski pritisk bil najjačji bil daleč od svojega gola in pustil Amadela za svojim hrbtom. Stankovič — soliden. S tem je o njemu vse povedano. Beara je nekajkrat izvrstno interveniral; imel pa je srečo: ni mu bilo treba resnejših posegov izven vrat. V tem je namreč nekajkrat pogrešil v taki meri, da nam je prihajala kurja polt.

Napad ni igral «po notah», vsaj onih ne, ki jih je skomponiralo vodstvo. Ob polčasu so zato zamenjali Woelfla s Senčarjem. Morda je tokrat za revanž pogrešilo vodstvo. Starega srednjega napadalca je držal izvrstni Giovannini (dali so ga v moštvo namesto Parole: brez komentarja) in ni bilo torej umestno, dati v drugem polčasu v moštvo igralca, ki od Woelfla ni dosti hitrejši, ima pa manj izkušenj. Treba je bilo zamenjati krilo, bolj natančno: postaviti Ognjanova namesto Rajkova, ki je hiter.

Woelfl je nerazpoložen. Pod krinko indiferentnosti se skriva žalost. Razumel je da je konec tu. Državni reprezentant ne bo več. Slovo ni bilo vredno njega in niti ni on sam kriv.

Krila: premlada in nezrela. Razumljivo je torej naše začudenje, ko smo se prebili po končani tekmi skozi gost kordon policije do Businija, člana triumvirata sestavljalcev, pa nam je dejal, da sta po njegovem krili igrali izvrstno!

Zaključujemo anatomsko seciranje igralcev z zvezama.

Mitič je svoj posel opravil zadovoljivo. Veliko kilometrov je pretekel, marsikdaj uspešno povezal tovariše, njegovo streljanje pa je bilo slabo, prav tako nezadovoljivo kot Bobkovo, ki pa je v vsem ostalem bil slabši od Mitiča. Prenasičen je igranja.

«Azzurri»? To da so oni. Seveda so. Lepše in boljše jih je naredil tisk, ki trpi za latinskim temperamentom. Reprezentanca je zmagala v Lizboni. Hvala se je dvigala do nebes. Da bi povečali vrednost svojih, so celo za Portugalce našli dobrih lastnosti. Od dneva do dneva so se potem polnili z zrakom, kot balon, ki pa je prej ali slej moral počiti. Dogodilo se je to v nedeljo. Pod pomerjenimi driblingi in zanesljivo obrambo Jugoslovanov se je sesula «Potemkinova vas». Srečni ljudje; verjetno bodo čez mesec dni zmagali v Genovi proti Franciji in tedaj bodo zopet začeli opevati same sebe in minil ne bo niti mesec dni, ko bodo svojim besedam že tudi sveto verjeli.

Nedeljski udarec je udaril v polno, skoro ves tisk, ki je več ali manj fino in odkrito (kolikršna je pač bila spretnost in poštenost pisca) napovedoval precej lahko in visoko zmago Italije.

Vratar Casari je bil vedno na mestu, prav tako tudi branilec Cervato. Ta in Cervellati, ki je v drugem polčasu nadomestil krilo Burinija, sta bila najboljša Italijana. Cappella je Horvat in žvižganje zmedla, da je bil po 20 minutah popolnoma nezmožen. Amadei in Boniperti nista bila na svoji običajni višini.

Jugoslovanska državna reprezentanca (od leve proti desni): Palfi, Djajić, Herceg, Rajkov, Woelfl, Bobek, Čolić Stankovič, Horvat, Beara in Mitič

Italijanska državna reprezentanca (od leve proti desni): Annovazzi, Cappello, Tognon, Silvestri, Casari, Boniperti, Burini, Pandolfini, Giovannini, Amadei in Cervatto

Mitič pred nasprotnikovim golom. Kar štirje italijanski igralci so ga obkolili, da ne bi preveč ogrožal italijanske mreže

KAJ PRAVIJO?

Ing. Arsenijević: «Ko so me že poprej vprašali, ali sem zadovoljen, sem odgovoril da ne, ker smo izgubili zasluženo zmago. Igra je po mojem bila lepa, čeprav nismo pokazali vse odlike našega nogometa. Publika je bila zelo objektivna, od italijanskega moštva pa smo pričakovali več. Njih ekipa je ekipa prihodnjosti, ni pa še zrela».

«Zakaj so igralci podajali v širino, ne pa v globino»?

«Eh, to je naša stara napaka, a žal še vedno nimamo srednjega napadalca in kril, ki bi sprejemali take hitre žoge v globino».

«Najboljši Italijani»?

«Vsa obramba, Boniperti ter Cervellati».

Bigogno: «Kaj hočete, da vam rečem? Iznenadeni smo nad močjo jugoslovanskega nogometa. Sami dobro veste, da manjka samo malo več streljanja na gol, da bi jugoslovanski nogometaši bili brez greha».

Podobno sta z občutkom mešanega občudovanja in presenečenja govorila tudi Conti in Busini.

Monzeglio, trener Napolija, ki je bil v družbi drugih bivših slavnih igralcev, katerih imena se vsi nogometni poznavalci sveta še danes z žalostjo spominjajo, je vzdihnil. «Da bi bili danes mladi....». Navdušen je bil nad igro Jugoslavije. «Ne vem komu naj se zahvalimo, da Jugoslovani danes niso streljali. Za nas bi lahko nastala prava katastrofa».

Bročič, trener: «Gledam na tekmo iz svoje perspektive: so ali niso igralci izvršili svojo nalogo. Z obrambo in half-linijo sem zelo zadovoljen, pa tudi napad ni bil tako slab; dal sem namreč natančna navodila, naj pomagači (halfi) igrajo defenzivno in polkrilom, ki je igralo... kot je hotelo in pri tem plesalo rumbo. Tekel sem kot norec, nikoli nisem prišel do žoge. Vedno so bili prvi oni in ko je kdo od naših končno le prišel do žoge je vedno imel ob sebi najmanj tri nasprotnike». Cappello ima smisel za humor: oni krasno obvladajo žogo, imajo velikansko zalogo sape, sijajen četverokotnik in... in hvala bogu, da jim manjka Čajkovski. Njegovo je namreč ime glasbenika; z njim nas bi lahko tudi nasvirali».

«Corriere Lombardo»: «Annovazzi je bil med Djajičem in Bobekom; sta ga obirala kot telečjo glavo. Če bi Jugoslovani znali zaključiti svoje akcije in streljati dostojno na vrata, bi nas premagali najmanj s 4:0...».

«... Včasih so nas osmešili...».

Tudi «Il Giornale del Lunedì» v svoji srednji športni prilogi prinaša dolg komentar o tekmi. Naslov *«La sconcertata squadra degli azzurri a fatica pareggia con la Jugoslavia»* in dalje *«Risparmiati dall'inefficacia di tiro degli avversari»* pove vse. «Giornale del Lunedì» pa že na prvi strani prinaša poročilo svojega dopisnika Domenica Rinaldija pod naslovom: *«Inconcludente l'attacco azzurro a San Siro»* in med drugim priznava, da bi samo čudež pripomogel Italiji k zmagi in da so Jugoslovani z lahkoto prodirali in plesali kakor so sami hoteli. Tržaške «Le Ultime Notizie» prinašajo na zadnji strani precej fotografskih posnetkov s tekme in pod naslovom *«Amari commenti dopo una partita che poteva essere perduta»*, napada italijansko enajstorico, vendar priznava tudi, da so bili Jugoslovani boljši.

Vsi časopisi pa trdijo, da je imela italijanska reprezentanca slab dan in da niso igrali kot proti Portugalski. Mi bi pa dodali samo to, da je Horvat že takoj v začetku odlično držal Cappella in da ga je tako rekoč moralno uničil. To je glavni vzrok, da italijanska napadalna petorica ni delovala, kar priznavajo italijanski igralci, med njimi tudi Tognon, ki pravi dobesedno: *«Mai buttato via tanto fiato da quando gioco a football»*.

Italijanski vratar Casari v krasnem plovnem letu. Zoga, ki jo je Rajkov hotel poslati v mrežo bi brez Casarijevega nastopa odšla v aut

Komentarji jugoslovanskega...

Pod naslovom «Jugoslovansko moštvo je poleg angleškega uspelo neporaženo oditi iz Italije» piše znani športni komentator «Politike» Vukadinović, da je jugoslovansko moštvo v Milanu zapravilo idealno priložnost za veliko zmago. Italijani so imeli nekoliko več povoljnih prilik, vendar so bili Jugoslovani v tehničnem pogledu boljši. Jugoslovanska obramba je bila tako čvrsta in borbena, da je njena zasluga, da italijanski napad ni mogel priti do izraza. Vukadinović pravi, da je bil najboljši igralec Djajić, pri «azzurrih» pa Giovannini in Cervellati.

Posebni dopisnik «Borbe» Bogojević pa pravi, da tekma kljub hitrim obojestranskim napadom ni nudila gledalcem tistega užitka, kot so ga pričakovali. Če bi Jugoslovani bolje streljali na gol bi morali zmagati. Bogojević je prepričan, da sta oba napada odrekla in poudarja objektivnost italijanskega občinstva, ki je pozdravilo tudi dobre poteze jugoslovanskih igralcev. Tekma se je končala z zasluženo zmago Jugoslovanov, ki so še enkrat ob tako resni priliki pokazali, da upravičeno uživajo sloves igralcev visokih kvalitet. Pravi dalje, da so Jugoslovani polagali največ upanja v napad in jih je najbolj skrbela obramba. Pri tekmi pa se je nasprotno izkazala obramba, medtem ko se napad ni. Igralci so preveč zadrževali žogo.

Dopisnik «Poleta» ing. Dragutin Mirkovič pa pravi, da so bili Italijani prepričani, da bodo zmagali v prvih dvajsetih minutah. Ko se to njihovemu moštvu ni posrečilo, so se morali italijanski igralci resno truditi, da niso doživeli poraza na lastnem igrišču in pred svojim občinstvom. Mirkovič smatra, da «smo po današnji tekmi prepričani, da smo imeli prav, ko smo predlagali drugačno sestavo našega napada».

Dopisnik «Tanjuga» Davor Čulić pa smatra, da bi morali Jugoslovani zmagati. Jugoslovanski igralci so bili boljši v igri z glavo in bolj okretni. Neodločen rezultat te tekme je toliko bolj važen, ker so italijanski strokovnjaki in športniki pripisovali svojemu moštvu gotovo zmago.

...in italijanskega tiska

Vsi italijanski listi, so si edini v tem, da se je Italija rešila poraza zaradi pomanjkanja strelcev v jugoslovanski napadalni petorici. Mario Zappa v «La Gazzetta dello Sport» pod naslovom *«Mancando ogni azione di attacco, senza respiro i difensori azzurri»* komentira igro in prihaja do sklepa, da je jugoslovanska enajstorica igrala znatno boljše od italijanskih reprezentantov. Gianni Brera, znani italijanski športni novinar in glavni urednik «La Gazzetta dello Sport» kritizira v uvodniku pod naslovom *«Delusione a San Siro»* napačno sestavo italijanske reprezentance in vabi italijansko tehnično komisijo, da postavi nove ljudi, kajti edino tako bo lahko italijanska reprezentanca uspela. V svojem uvodniku priznava, da Italija nima dobrih napadalcev in med drugim tudi piše: *«Purtroppo il calcio italiano e' oggi grandissimo, e però il miglior centroavanti del campionato si chiama Nordahl, i migliori interni si chiamano Green e John Hansen»*.

Gotovo najpopolnejšo izjavo je dal za «Gazzetto dello Sport» Giovannini, ki je dobesedno rekel: *«Ci hanno dominato. Guai se avessero avuto il cannoniere in prima fila. Quattro ne potevano segnare»*.

«Corriere dello sport»: «Jugoslovansko moštvo je od vseh, ki smo jih videli v zadnjem času najbolj sistematično ortodoksno in klasično efikasno».

«... Toda če bi igra, ki se je končala brez gola, lahko bila merjena po kriterijih boksa, bi brez dvoma sodnik dvignil roko jugoslovanskega kapetana; in množica ne bi imela ugovora proti odločitvi, ki se je rodila iz prave vrednosti na igrišču».

Isti časopis prinaša med mnenji italijanskih funkcionarjev tudi besede ing. Barassija: «Videl sem Jugoslovane že na olimpiadi, na svetovnem prvenstvu. Tako današnji rezultat zame ni presenečenje. Je samo potrdilo».

«Corriere d'informazione»: «Smo igrali neodločeno in se je končalo dobro. Kdor ima svečo, naj jo nese svetniku, ki je ščitil moštvo «azzurov». Da, gladko bi lahko izgubili in ne bi bil zločin proti športni pravičnosti».

«Tuttosport»: «Izjave italijanskih igralcev: Pandolfini govori pri večerji Annovazziju: Bil sem med halfom, ki je igral

Mitič in Anovazzi, kapetana obeh reprezentanc, si pred tekmo izmenjujeta darila

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «Ceri greha», G. Cervi, M. Genske.
Excelsior. 16.30: «Obupno ljubim Luizo», R. Hussey, R. Reagan.
Nazionale. 16.30: «Nevestin oče», Spencer Tracy, E. Taylor.
Arcobaleno. 16.00: «Med dvema svetovoma», E. Parker, J. Garfield.
Fenice. 16.00: «Na pločnikih», D. Andrews, G. Tierney.
Filodrammatico. 16.00: «V osrčju severa», D. Foran, G. Dickson.
Alabarda. 15.30: «Pokvarjenost», A. Gardner, R. Taylor.
Armonia. 15.15: «Tri dni slave», E. Flynn, P. Lukas.
Garibaldi. 15.00: «Rumena zastava», R. Widmark, P. Douglas.
Ideale. 16.00: «Matadora», E. Williams, R. Montalban.
Impero. 16.30: «Prihod žene ob zori», L. Ayres, T. Wright.
Italia. 16.00: «Skrivnostni vrt», M. O' Brien.
Kino ob morju. Danes zaprto.
Savona. 15.00: «Medeni tedni brez sladkosti», E. Williams.
Viale. 16.00: «Belčevo bodalo».
Vittorio Veneto. 16.00: «Dedinjan», O. de Havilland.
Azzurro. 16.00: «Drevored Flamingo».
Belvedere. 16.30: «Otok hrepenenja».
Marconi. 16.00: «Vzorna žena».
Massimo. 16.00: «V carstvu grozeg», A. Cummings, A. Dahl.
Novo Cine. 15.30: «Kresnica», J. Mac Donald.
Odeon. 14.00: «Fantazija», W. Disney.
Radio. 15.30: «Ivana d'Arc», I. Bergmann.

V GORICI

Verdi. 17.00: «Naši prihajajo», W. Chiari.
Vittoria. 17.00: «Lepotice na kolesih», S. Pampanini.
Centrale. 17.00: «Margareta iz Kortone», M. Frau.
Moderno. 17.00: «Margies», J. Crain.
Eden. 17.00: «Uklenjenci iz Bountya», C. Laughton.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

Torek 8. maja 1951.

Poročila ob 7.00, 13.30, 19.30, 23.05; v hrvaščini ob 18.45. 6.45: Jutranja glasba in radijski koledar. 7.15: Jutranja glasba. 7.30: Zaključek jutranje oddaje. 13.45: Dve znani uverturi. 14.00: Slovanski pevski solisti in ansambli. 14.30: Od včeraj do danes. 14.35: Skladbe Cirila Scotta izvaja pianistka Silva Hraševec. 15.00: Zaključek opoldanske oddaje. 18.00: Klavirska ritmična glasba. 18.15: Kulturni pregled. 18.30: Poje mladinski zbor Slovenske filharmonije. 19.00: Veder glasbeni spored. 20.00: Vincenzo Bellini: «Norma», opera v 2 dejanjih. 22.30: Plesna glasba. 23.10: Glasba za lahko noč. 23.30: Zaključek oddaje.

TRST II.

Poročila ob 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15.
7.30: Jutranja glasba. 11.30: Za vsakega nekaj. 12.00: Novi svet. 12.10: Uverture. 13.00: Glasba po željah. 14.15: Dnevni pregled. 18.00: Glas Amerike. 17.30: Plesna glasba. 18.15: Mozart: Koncert v A-duru. 18.40: Otroške pesmi poje Rožica Kozem. 19.00: Mamica pripoveduje. 19.15: Melodije iz revij in zabavišč. 20.00: Pestra glasba. 20.30: Okno v svet. 20.45: Vesela glasba. 21.00: Vzori mladini. 21.30: Lepe melodije. 22.00: Dvorak: Simfonija št. 2 v d-molu. 22.37: Vesela glasba. 23.00: Dva Bachova preludija. 23.35: Polnočna glasba.

TRST I.

Poročila ob 7.30, 13.00, 20.00 in 23.10.
7.45: Jutranja glasba. 12.20: Les Brown in njegov orkester. 13.25: Slavni glasovi. 14.00: Tretja stran. 14.10: Ritmi Latinske Amerike. 14.30: Melodični orkester F. Donadia. 14.53: Plastična in figurativna umetnost. 17.30: Spored BBC. 18.00: Operetna glasba. 19.00: Kino in občinstvo, pogovor T. Kezicha. 19.15: Orkester pesmi p.v. Angelinija. 20.15: Aktualnosti. 20.30: «Ena noč v Rio», južnoameriški motivi. 20.58: «Življenje v dveh» iz zakonskega življenja Andre Mauroisa. 21.15: Simfonična glasba. 21.45: Duhovne pesmi. 22.00: Orkester Fred Hartley. 22.20: Jazz. 22.40: Duo Brun - Polimeni. 23.00: Zanimivosti. 23.30: Plesna glasba.

Zapadna Nemčija je premagala Jugoslavijo v teniškem tekmovanju za Davisov pokal. Po včerajšnji zmagi Nemčije v parih so bili danes v Zagrebu zelo zanimivi dvoboji. Branovič je pokazal visoko kvaliteto proti slovečemu Von Crammu, ki je končno zmagal s 6:1, 5:7, 9:7 in 6:4. Ze sam rezultat nam kaže, da je bil Branovič za Von Cramma trd oreh. V naslednji tekmi pa je Mitič premagal Bucholtza s 6:3, 12:10 in 6:4. S tem je Zapadna Nemčija zmagala s 3:2. V prihodnjem mesecu bo igrala z Dansko.

Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni

JAROSLAV HAŠEK

III. DEL

149. PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAČ — ILUSTRIRAL DR. ROBERT HLAVATY

«Poslušajte, Švejk», je rekel nadporočnik Lukaš neprijazno: «Ali veste, kako se imenujete? Ste že pozabili, kakšno ime sem vam dal?»

«Pokorno javljam, gospod obrlajtnant, da na nekaj takega nisem pozabil, ker nisem kakor enoletni prostovoljec Železny. Takrat — bilo je še davno pred vojno — smo bili v karlinski vojašnici in tam je bil neki obrst Fliedler von Bumerang ali tako nekako.»

Nadporočnik Lukaš se je nehote nasmehnil, Švejk pa je nadaljeval: «Pokorno javljam, gospod obrlajtnant, da je bil tisti naš obrst pol tako visok ko vi, nosil je polno brado kakor knez Lobkovic, tako da je bil kakor opica; in kadar se je razburil, je skakal dvakrat tako visoko, kakor je bil sam visok, tako da smo mu pravili kavčukov dedec. Takrat je bil prvi maj in imeli smo berajtšaft; zvečer pred 1. majem je imel na dvorišču velik govor, češ da moramo jutri zato ostati vsi v vojašnici, da bi mogli na najvišje povelje, če bi bilo treba, postreljati vso socialistično bando. Zato je vsak vojak, ki se nocoj ne vrne pravočasno v vojašnico, že veleizdajalec, ker takšen pijanec ne zadene nobenega človeka in bo pri salvi še v zrak streljal. Tisti enoletni prostovoljec Železny se je torej vrnil v sobo in rekel, da je imel kavčukov dedec vendarle dobro misel. Resnica je: jutri vendar ne bodo nikogar pustili v vojašnico, zato je najbolje, če človek sploh ne pride. In to je on, pokorno javljam, gospod obrlajtnant, tudi storil. Ampak obrst Fliedler vam je bil taka pošast — bog mu daj nebesa! — da je drugi dan hodil po Pragi in iskal nekoga, ki bi si upal od našega polka zlesti iz vojašnice; in nekje pri Prašni brani je srečal Železnega in ga takoj nahrulil: ‚Jaz ti bom pokazal, jaz te bom naučil!' Pobral ga je s seboj v vojašnico in ga vso pot zmerjal in mu grozil ter ga venomer spraševal, kako se piše. ‚Selesny, Selesny, ti boš to odsedel, jaz vesel, da te ujeti, ja ti pokazat den erstn Mai. Selesny, Selesny, ti bit moj, zapret, fajn zapret!' Železnemu je bilo že vseeno. Ko sta šla čez Porič, je skočil Železny v pasažo in se mu izgubil. Obrst se je tako razjezil, ker mu je ušel, da je od same jeze pozabil, kako se ta človek piše. In ko je prišel v vojašnico, je začel skakati do stropa, strop je bil nizek, in službujoči častnik se je čudil, zakaj govori dedec naenkrat lomljeno češčino in kriči: ‚Bakreni zapreti, Svinčeni zapreti, Cinovi zapreti!' In takole je dedec trapil ljudi dan na dan ter neprenehoma spraševal, ali so že ujeli Bakrenega, Svinčenega in Cinovega, toda Železny je bil medtem že dodeljen zobni ambulanti, ker je bil zobni tehnik. Potem pa je nekoč nekdo iz našega polka zabodel nekega dragonca v krčmi, ki je hodil za njegovim dekletom, in zaradi tega je moral nastopiti cel polk, tudi ambulanta. Na dvorišče je moral tudi Železny; in tam so nam brali polkovno povelje, češ da so dragonci tudi vojaki in da jih je prepovedano prebadati, ker so naši vojni tovariši. Neki enoletni prostovoljec je to prevajal in naš obrst je gledal kakor tiger. Najprej je obšel fronto, potem je šel v ozadje, obkorakal kvadrat in hipoma odkril Železnega, ki je bil kakor gora, tako da je bilo, gospod obrlajtnant, strašno smešno, ko ga je privlekel na sredo kvadrata. Enoletni prostovoljec je nehal prevajati in naš obrst je začel skakati pred Železnim, kakor če se pes zaletava v kobilo, in je pri tem rjovel: ‚Tak ti mi ne uiti, nikamor uiti, zdaj spet praviti, da si Selesny, jaz pa furt praviti Bakreni, Cinovi, Svinčeni, on je Selesny, on je tisti Selesny, jaz te naučiti Svinčeni, Cinovi, Bakreni, ti Mistvieh, du Schwein, du Selesny!' In dal mu je za to mesec zapora, toda nekako čez štirinajst dni so se mu razboleli zobje in spomnil se je, da je Železny zobni tehnik; dal ga je privesti iz zapora, da bi mu izdrl zob; in Železny mu ga je drl pol ure, tako da so dedca trikrat omivali, toda dedec je postal krotak in je Železnemu odpustil ostalih štirinajst dni. Tako je torej, gospod obrlajtnant, če predstojnik pozabi na ime svojega podrejenega; podrejeni pa na ime svojega predstojnika ne sme nikoli pozabiti, kakor nam je pravil gospod obrst, da še po dolgih letih ne bo pozabil, da smo imeli nekoč obrsta Fiedlerja. — Ali nisem preveč dolgo govoril, gospod obrlajtnant?»

«Veste, Švejk», je odgovoril nadporočnik Lukaš, «čim dlje vas poslušam, tem bolj se prepričujem, da svojih predstojnikov sploh ne spoštujete. Vojak mora še po letih govoriti o svojih bivših predstojnikih samo dobro.»

Videlo se je, da se začenja nadporočnik Lukaš zabavati.

«Pokorno javljam, gospod nadporočnik», se je nekako opravičeval Švejk, «saj je gospod obrst Fliedler že zdavnaj mrtev, a če želite, gospod obrlajtnant, bom govoril o njem samo hvalo. Sam je bil vojakom dober kakor angel, gospod obrlajtnant. Tako dober kakor sveti Martin, ki je razdajal svetomartinske goske revnim in lačnim. Delil je svoj obed iz oficirske menaže s prvim vojakom, ki ga je srečal na dvorišču, in ko smo se vsi že prenajedli cmokov, nam je dal delati grenadirmarš s svinino, na manevrih je pa še posebno pokazal svojo dobroto. Ko smo prišli v Dolnje Kralovice, nam je ukazal izpiti vso tamkajšnjo pivovarno na njegov račun in, kadar je imel god ali rojstni dan, je dal za ves regiment nakuhati zajcev na smetani z zemljevimi cmoki. Bil je tako dober moštvu, da vam je nekoč, gospod obrlajtnant ...»

Nadporočnik Lukeš je lahno udaril Švejka po uhlju in prijateljsko rekel: «Odidi že in ga pusti pri miru!»

«Zum Befehl, Herr Oberleutnant!»* Švejk je odhajal k svojemu vagonu.

Po polnoči je odpeljal vlak proti Trebišovu in nato v Humenné. Tu so se že jasno poznali sledovi bojev, ko so se Rusi pomikali v dolino Tise. Na peronu, obkoljena od ogrskih orožnikov, je stala skupina ujetih ogrskih Rusov. Bilo je tam nekoliko popov, učiteljev in kmetov iz širne okolice. Vsi so imeli na hrbtu zvezane roke in so bili po dva in dva med seboj privezani. Po večini so imeli razbite nosove in bule na glavah, ker so jih takoj po aretaciji orožniki pretepali.

* Kakor ukazujete, gospod oberlajtnant-

(Nadaljevanje sledi.)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18. - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel 70.
NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir. Cona B: izvod 3, mesečno 70 din. FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din. - Poštni tekoči račun za STO - ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST.